

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Lärosäte: Högskolan i Gävle

Yrkesexamen: Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1- 3

Inledning

Följande text är en självvärdering av Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, vid Högskolan i Gävle (HiG). Texten börjar med en beskrivning av lärosätet och översikt av programmet. Del två innehåller *förutsättningar* inkluderat personal, personalförsörjning, kompetensutveckling samt utvecklingsområden. Del tre beskriver utbildningsmiljön inklusive sambandet mellan forskning och utbildning vid Högskolan. I den fjärde delen beskrivs *utformning, genomförande och resultat* utifrån de av Universitetskanslersämbetet utvalda examensmålen och hur måloppfyllelse säkerställs. I de sista delarna beskrivs jämställdhet, uppföljning, åtgärder och återkoppling, studentperspektiv samt arbetsliv och samverkan. Då många av dessa områden samverkar och är beroende av varandra kan viss upprepning vara nödvändig.

Beskrivning

Högskolan i Gävle (HiG) rekryterar studenter både nationellt och regionalt. Lärarprogrammen utgör ca 20 % av hela Högskolans anslagsfinansierade utbildning. Högskolans myndighetschef är rektor och Högskolan är organisatoriskt uppdelad i tre akademier: Akademin för teknik och miljö (ATM), Akademin för hälsa och arbetsliv (AHA) samt Akademin för utbildning och ekonomi (AUE). Varje akademi ansvarar för ett antal ämnen och utbildningsprogram samt den forskning som bedrivs inom respektive område. Varje akademi leds av en akademichef i samråd med ett akademiråd. Under akademichefen finns avdelningschefer, utbildningsledare och ämnesansvariga. Beslut om inrättande av program och utbildningsplaner fattas av utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) vid HiG. På ATM återfinns ämnen och kurser inom det naturvetenskapliga-tekniska området, AHA ansvarar för kurser i biologi och på AUE ligger ämnen och kurser inom humaniora samt didaktik och pedagogik. Det innebär att utbildningsledarna beställer kurser inom lärarprogrammen från alla akademier.

Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklassen och grundskolans år 1-3 startade 2011 vid HiG och har sin hemvist vid AUE. Utbildningsledare har det operativa ansvaret för programmet, vilket bland annat inkluderar programplanering och utvärdering/uppföljning. Programmet omfattar 240 högskolepoäng (hp) och leder fram till en grundlärarexamen på avancerad nivå. Vid HiG erbjuds programmet både som campus- och distansförlagt. Utbildningen är likvärdig för båda studieformerna med gemensamma mål och lika i sitt innehåll. Distansvarianten innehåller också fysiska träffar vilka äger rum i

genomsnitt fyra till sex gånger per termin under programmets gång. Varje träff pågår i en till tre dagar. Förutom de fysiska träffarna sker webbaserade föreläsningar och seminarier för distansvarianten. Antagning till programmet sker enbart vid höstterminer. Programmet innefattar de tre områden som ska ingå enligt Högskoleförordningen nämligen ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 150 hp högskolepoäng utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier i programmet består av ämnen såsom svenska 30 hp, matematik 30 hp, engelska 15 hp, naturorienterande ämnen (NO) 15 hp, samhällsorienterande ämnen (SO) 15 hp och estetiska läroprocesser 15 hp. I ämnesstudierna ingår också ett självständigt arbete om 30 hp som kan skrivas inom ämnet svenska, engelska, matematik eller Biologi, Fysik, Kemi, Teknik, samtliga ämnen med ämnesdidaktisk inriktning.

Den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) i programmet består av 60 hp. För kurser inom UVK ansvarar huvudområdena pedagogik och didaktik. Både didaktik och pedagogik ingår i programmet. I UVK utgör lärarprofessionen en gemensam kunskapsbas vilken syftar till att skapa förutsättningar för studenter att rusta sig väl med relevanta kunskaper inom området. UVK läses i tre block och är placerad i programmet under termin ett, fyra, och sju och inleds med fokus på en övergripande förståelse av utbildning, kunskap och lärande för att sedan successivt bli alltmer verksamhetsnära. UVK varvas med ämnesstudier och verksamhetsförlagd utbildning (VFU). UVK är uppbyggd så att studenten i varje kurs ges möjlighet att möta för utbildningsvetenskap centrala vetenskapliga metoder och teorier. VFU omfattar 30 hp. 7,5 hp svenska och 7,5 hp matematik och 15 hp i kurser inom utbildningsvetenskaplig kärna. VFU är fördelad över utbildningen och infaller i termin två, fyra och sju. VFU förekommer både som en integrerad del av kurs och som fristående kurser. I den sista VFU-kursen skapas förutsättningar för att studenten självständigt ska ges möjlighet att planera, genomföra och utvärdera undervisning i förskoleklassen och årskurs 1-3. För VFU finns en övergripande matris kallad *Verksamhetsförlagd utbildning – Fokus och progression* som är uppdelad i tre steg för progression i programmet. I *Steg 1* ska studenten *med stöd* visa didaktisk kompetens, analys och reflektionsförmåga samt samarbete och kommunikativ kompetens, i *Steg 2* ökar kravet på studentens självständighet inom dessa områden och i *Steg 3* ska studenten *självständigt* visa kunskaper inom dessa tre områden.

Programöversikt för Grundlärarprogrammet med inriktning mot förskoleklass och grundskolans år 1-3, 240 hp.

Tabell 1. Programöversikt

Termin 1 - Utbildningsvetenskaplig kärna 1	Progression
-Förskolaklassens och skolans organisatoriska och historiska bakgrund 7,5 hp - Kunskap och lärande ur ett historiskt och nutida perspektiv 7,5 hp - Demokratins villkor och hållbar utveckling (F-3) 7,5 hp -Grupprocesser och pedagogiskt ledarskap 7,5 hp	UVK 1
Termin 2 – Ämnesstudier 1	
-Svenska för grundlärare i förskoleklass och årskurs 1-3 30 hp (varav VFU 7,5 hp)	Ämnesstudier 1 VFU 1 (ämne)
Termin 3, Ämnesstudier 2	
-Grundläggande algebra med ämnesdidaktik med inriktning mot förskoleklass och år 1-3 7,5 hp -Matematikinläring med inriktning mot förskoleklass och år 1-3, aritmetik 7,5 hp -Matematikinläring med inriktning mot förskoleklass och år 1-3, geometri 7,5 hp -Matematikdidaktik i undervisning och forskning 7,5 hp	Ämnesstudier 2
Termin 4 – Ämnesstudier 1/ Utbildningsvetenskaplig kärna 2	
-VFU i matematik med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 7,5 hp -Specialpedagogik med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1-3 7,5 hp -Pedagogisk dokumentation och utvärdering med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1-3 7,5 hp -Texthantering för skolans yngre åldrar 7,5 hp	VFU 2 (ämne) UVK 2 Ämnesstudier 1
Termin 5 Ämnesstudier 3 och 4	
-Engelska för förskoleklass och årskurs 1-3 15 hp -Samhällsorientering för förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 15 hp	Ämne 3 och 4
Termin 6 – Ämnesstudier 5 och 6	
-Estetiska läroprocesser för förskoleklass och årskurs 1-3 15 hp -Naturorienterande ämnen för förskoleklass och årskurs 1-3 15 hp	Ämne 5 och 6
Termin 7 Utbildningsvetenskaplig kärna 3	
-Verksamhetsförlagd utbildning för grundlärare F-3 15 hp -Läraren och lärande 15 hp	UVK 3: VFU 3 Avancerad nivå,
Termin 8 Ämnesstudier 1, 2, 3, och 6	
Valbart Examensarbete Svenska, Matematik, Engelska eller No,30 hp	Självständigt arbete

Blått fält = Utbildningsvetenskaplig kärna (UVK)

Grönt fält = Ämne

Gult fält = Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Högskolan i Gävle (HiG) är en högskola där lärarprogrammen är ett prioriterat utbildningsområde. Lärosätet har ökat platserna till lärarprogrammen vilket gör att utbildningen har expanderat. Ett av skälen är den stora lärarbristen i landet. Programmen genomförs av personal från Akademin för utbildning och ekonomis (AUE) olika avdelningar; pedagogik, didaktik, estetik och humaniora samt personal från Akademin för teknik och miljö (ATM) inom områdena matematik, naturvetenskap och teknik.

Utbildningsledare för Grundlärarprogrammet med inriktning mot förskoleklassen och grundskolans årskurs 1-3 leder utbildningen genom nära kontakt med ämnen, utveckling av kursplaner och olika kvalitetsprocesser inom programmet. Utbildningsledaren är delaktig hela tjänsteplaneringsprocessen samt har daglig kontakt med studenter från de olika årskullarna samt kontinuerlig kontakt och samverkan med yrkesverksamma lärare, rektorer och huvudmän i regionen.

Av den bifogade lärarresurstabellen framgår att personal som tjänstgör inom Grundlärarprogrammet med inriktning mot förskoleklassen och grundskolans årskurs 1-3 omfattar 3,96 heltidsekvivalenter varav 1,98 är lektorer/docenter/professorer, 1,27 är adjungerade adjunkter/adjunkter/doktorander. Totalt ska denna lärarkår täcka utbildning för 140 distansstudenter från fyra årskullar. Den forskande och undervisande personalen på grundlärarprogrammet ingår i ämneskollegier för att regelbundet diskutera kursutveckling, undervisning och pågående forskning. De är också knutna till de forskningsmiljöer som utgör forskningsbas för det utbildningsvetenskapliga området.

I programmet undervisar adjunkter med adekvat yrkeserfarenhet samt lång undervisningserfarenhet och tillsammans med lektorer och professorer utgör dessa grunden för en akademisk yrkesutbildning. Dessutom tillkommer adjungerade adjunkter vilka är lärare med anställning på en skola och med tidsbegränsad anställning på HiG. På detta vis bidrar yrkesskickliga lärare med aktuell yrkeserfarenhet som lärarutbildare i VFU samt i vissa högskoleförlagda kurser.

För att säkerställa tillgång till adekvat kompetens under studenternas VFU, utbildas Lokala Lärarutbildare – LLU. I kursen som omfattar 7,5 hp får kursdeltagaren kännedom om lärarutbildningens organisation och dess innehåll. Vidare bereds kursdeltagaren möjlighet till att fördjupa sin förståelse av handledning och handledningssamtal. Kursdeltagaren får fördjupad kunskap om bedömning av lärarstuderandes yrkespraktik. Dessa blivande LLU:are bidrar med aktuell kunskap från verksamheter ute på fältet och utvecklar på det viset även lärarprogrammen.

Akademierna arbetar på olika sätt med att skapa en bas för strategisk och långsiktig kompetensförsörjning. AUE skapar denna bas genom en budgetprocess som sträcker sig över tre år i taget. Kompetens och åldersstrukturer i ämnesgrupperna har identifierats genom kartläggningar och utifrån bland annat dessa underlag har det upprättats en långsiktig kompetensförsörjningsplan där säkring av stabilitet i undervisning, forskning och handledarresurser har prioriterats. Ämnesgrupper har

också studerats individuellt utifrån kompetens och åldersstruktur, matchat mot ämnets volym och kommande behov inom grundutbildning, forskarutbildning och forskning

I en lärares arbetsuppgifter ingår undervisning och kompetensutveckling enligt HiG:s lokala arbetstidsavtal. Inom akademien finns seminarieprogram för att lärare ska upprätthålla kompetens och utveckla sig inom sitt ämnesområde. Seminarieriet (se avsnittet om utbildningsmiljö) belyser olika ämnesområden och möter olika kompetensutvecklingsbehov. Som arbetsgivare har avdelningschef ett övergripande ansvar att tillvarata alla lärares kompetens och möjligheter till utveckling. Individuella kompetensutvecklingsbehov för personalen identifieras och följs upp i medarbetarsamtal med respektive avdelningschef. Varje enskild lärare skall under en treårsperiod garanteras avtalsenlig tid för egen forskning/eget utvecklingsarbete och/eller egen relevant kompetensutveckling. Denna tid kan sammanföras till längre sammanhängande perioder eller läggas ut mer kontinuerligt under perioden. I medarbetarsamtalen diskuteras även hur lärare har disponerat sin individuella kompetensutvecklingstid. Kurser inom högskolepedagogik och -didaktik erbjuds varje år för lärare inom hela lärosätet. Seminarieriet för fortbildning av examinatorer ges regelbundet sedan 2 år tillbaka och kommer att ges även fortsättningsvis på akademien för utbildning och ekonomi.

Analys och värdering

Högskolan bedömer att den personal som nu finns täcker programmets behov. Akademien har en ny docent inom pedagogik och en i didaktik samtidigt som en docent nyligen har befordrats till professor inom didaktik. En gästprofessor med inriktning inom specialpedagogik är anställd på deltid inom ämnet pedagogik och anställningsförfarande pågår för tre lektorat och en professur inom ämnena pedagogik och didaktik. Det pågår dessutom rekrytering av tre nya adjungerade adjunkter vilket omfattar ca 70 procentig anställning. Sammantaget bedöms Högskolans samlade kompetens inom relevanta ämnen för grundlärarprogrammet vara god. Det finns dessutom flera planerade åtgärder för att säkerställa vetenskaplig och professionsinriktad kompetens på sikt. En sådan långsiktig åtgärd som Högskolan i Gävle (HiG) har valt är att inrätta doktorandanställningar. Åtta nya doktorander har tillsatts i samverkan med Uppsala universitet inom avdelningarna Utbildningsvetenskap (UV) och Humaniora (HUM). Ytterligare en doktorandanställning annonseras under våren 2018 till UV med inriktning mot digitala teknologier inom förskola och skola. Inom humaniora är fem doktorander anställda inom områdena svenska språket och svenska som andra språk. Redan nu undervisar en av dessa i programmet och övriga kommer att undervisa i lärarprogrammen till hösten. Inom pedagogik, didaktik, drama- och bildpedagogik finns totalt ytterligare åtta doktorander varav två är aktiva inom Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklassen och grundskolans år 1-3. Målsättningen på sikt är att dessa doktorander ska förstärka personalstyrkan med disputerad kompetens. Därtill har extra stödinsatser satts in för doktorander som är nära till disputation.

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund: Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Forsknings- och utbildningsmiljön inom Högskolan i Gävle (HiG) samt miljön för studenternas verksamhetsförlagda utbildning utgör utbildningens två ben. Dessa två miljöer ska skapa goda förutsättningar för att studenten ska utveckla sin vetenskapliga- och yrkesprofessionella kompetens samt förberedas för arbetslivet och vidare studier. Under bedömningsområde *arbetsliv och samverkan* kommer utbildningsmiljön kopplat till VFU att beskrivas närmare.

Det pågår ett högskoleövergripande arbete med formering i strategiska forskningsmiljöer vid Högskolan i Gävle. Detta för att bättre samla utbildning och forskning inom ett visst område för att dessa ännu tydligare ska stärka varandra och bli mer av integrerade verksamheter. Masterprogrammet i utbildningsvetenskap, med särskilt fokus på lärarprofession, är ett exempel på detta. Ytterligare exempel är det högskoleövergripande utvecklingsprojektet *Nätbaserat lärande*. Projektet syftar till att implementera nya digitala teknologier, anpassa lokaler och vidareutveckla arbetssätt som kan hantera digitaliseringens möjligheter och utmaningar. Inom ramen för projektet har forskning initierats samt experiment- och utvecklingsverksamhet kopplat till utmaningar och möjligheter kring användning av t.ex. virtual reality (VR) i undervisningssammanhang initierats. Yrkesverksamma lärare ges möjlighet att besöka verksamheten och även studenter från grundlärarprogrammet involveras i denna experimentella verksamhet. Forskare och adjunkter verksamma inom lärarprogrammen är drivande i detta utvecklingsprojekt.

En förutsättning för att studenten ska ha möjlighet att delta i ett forskande sammanhang är att utbildningen bedrivs i en forskande miljö. Verksamma inom det utbildningsvetenskapliga området vid HiG är ett 50-tal forskare, 17 doktorander samt några forskarstuderande. De flesta forskarna hör organisatoriskt till avdelningen för utbildningsvetenskap inom Akademin för utbildningsvetenskap och ekonomi (AUE) men forskningsbidragen med centrala ämnesdidaktiska dimensionerna inom området utbildningsvetenskap görs i huvudsak av forskare som organisatoriskt tillhör avdelningen för humaniora (AUE) och ett fåtal till akademierna Akademin för teknik och miljö (ATM) (matematik, teknik, kemi och fysik) och Akademin för hälsa och arbetsliv (AHA) (biologi). Ett förslag finns att placera biologi, fysik, kemi, teknik och matematik på samma avdelning på ATM. Dessutom ligger i förslaget att skapa en stödjande struktur för ämnesdidaktik vilket underlättar och skapar en förbättrad miljö för både utbildning och forskning inom matematik och de naturorienterade ämnena. Det finns sålunda en närhet inom organisationen mellan de kompletterande kompetenserna.

Vid HiG finns ett antal forskargrupper (miljöer) som samlar de utbildningsvetenskapligt orienterade forskarna kring olika tematiska frågor. Exempel på forskargrupper är Early Childhood Education (ECE), IT i lärande, Studies of Relationships i Educational Settings (STORIES), Studies in Educational Policies (SEP), forskning inom matematikens och naturvetenskapens didaktik, religionsdidaktik, etc. Inom ramen för "Språket som Nyckel" pågår en formering av forskningen kopplat till svenska som andraspråk med bland annat anställning av fyra doktorander från och med början av 2018. En av doktoranderna delfinansieras av en kommun inom regionen. Forskningsledarna för områdena Utbildningsvetenskap respektive Humaniora samarbetar för att skapa en så bra forsknings- och utbildningsmiljö som möjligt bland annat

utifrån Högskolans policy- och strategidokument, akademiernas verksamhetsplaner och identifierade utmaningar, möjligheter och behov av forskningen. Till sig har de ett "forskningsråd" knutet med centrala aktörer från forskningsgrupperna, från det pågående högskoleövergripande strategiska forskningsmiljöarbetet samt ett external Advisory Board med tre externa professorer från Sverige och Finland samt en förste-amanuensis från Norge. Forskning relevant för grundlärautbildning är i en starkt uppåtgående trend med ökande antal internationellt publicerade artiklar och en god förmåga att attrahera externa forskningsmedel. I nuläget bedrivs utbildningsvetenskaplig forskning inom minst sju externt finansierade forskningsprojekt, med finansiärer såsom Vetenskapsrådet, VINNOVA och Nordforsk och de senaste tre åren har flera projekt även finansierats av AFA-Försäkring. Lärarna/forskarna ingår vidare i etablerade nationella och internationella forskningsnätverk och medverkan i nationella och internationella konferenser är omfattande. Inom lärarprogrammen och området utbildningsvetenskap genomförs regelbundna högre seminarier som samlar forskare från olika forskargrupper. Därutöver sker regelbundna forskarseminarier inom flera av forskargrupperna. Det högre seminariet i utbildningsvetenskap äger rum var tredje vecka och utgör navet i denna verksamhet där såväl forskare, doktorander och adjunkter deltar. Nationella och internationella gäster deltar och vid några tillfällen då seminariets innehåll har varit relevant har även studenter som skriver examensarbeten inbjudits. I seminarieverksamheten behandlas frågor kopplat till forskning och forskarutbildning, även (forskningsbaserade) frågor som relateras till grundutbildningarnas innehåll och utveckling samt yrkesprofessionernas betingelser behandlas.

Exempel på ytterligare seminarieverksamhet relaterat till yrkesområdena förskola och grundskola är forskargruppen Early Childhood Education (ECE). I forskargruppens seminarier deltar målgrupperna för forskningen vilka är verksamma lärare, ansvariga chefer inom förskola, skola och fritidshem och ibland också enskilda studenter. Identifierade behov av att utveckla utbildningen kan leda till forskningsprojekt riktade mot den egna lärarutbildningen. Exempelvis har forskning genomförts kring hur webbaserad undervisning kan ta form, hur förskollärostudenters digitala kompetens utvecklas under deras utbildning, analyser av hur ämneslärostudenters examinationsuppgifter rörande deras tankar om framtida undervisning samt hur matematikdidaktik behandlas i lärarutbildningar i Sverige, Finland och Japan.

Arbete pågår för att ansöka om rätt att examinera på forskarutbildningsnivå även inom området utbildningsvetenskap. Doktorander och handledare vid HiG medverkar i forskarutbildningar vid andra lärosäten i Sverige och i andra länder, och bland Högskolans handledande personal finns såväl huvud- som bihandledare samt lokala handledare. Vid HiG finns ett handledarkollegium gemensamt för områdena Utbildningsvetenskap och Humaniora liksom ett doktorandkollegium som även samarbetar med andra doktorandkollegium vid Högskolan. HiG ingår i den av Vetenskapsrådet finansierade forskarskolan GRADE (2018-2021) där en doktorand knuten till Gävle kommer att anställas i september 2018. Högskolan har tidigare varit med i forskarskolorna UVD (Utbildningsvetenskap med inriktning mot didaktik), FontD (Forskarskolan i Naturvetenskapernas, teknikens och matematikens didaktik) och Tuff (Teknikutveckling för framtiden).

Forskningen som bedrivs av forskar- och doktorandkollektivet vid HiG är nödvändig för forskningsanknytningen av lärarprogrammen. Vetenskapliga publikationer som publicerats av forskare såväl vid HiG som vid andra lärosäten används i undervisningen i programmen. Pedagogiska läromedel kring exempelvis vetenskapliga forskningsmetoder och teoretiska ämnespresentationer författade av högskolans forskare har givits ut på ledande nationella och internationella bokförlag och utgör viktiga inslag i forskningsanknytningen av olika utbildningsprogram. HiG:s forskare och deras forskningsprojekt och nätverk ger goda möjligheter för de studerande att på olika sätt koppla sina examensarbeten och

projektarbeten till pågående forskningsprojekt vid HiG. Den pågående forskningsverksamheten bidrar starkt till en koppling mellan grundutbildningen och den forskning som pågår inom det utbildningsvetenskapliga området.

Analys och värdering

Generellt sett bedöms forskning med relevans för lärarprogrammen väl organiserad i tematiska forskningsgrupper, sammanhållen via seminarieverksamhet, vara av god kvalitet och med hög publiceringstakt. Det finns sålunda goda förutsättningar till vetenskaplig förankring som genomsyrar utbildningen. Lärarlagen som formeras kring kurser utgörs av såväl adjunkter, doktorander och seniora forskare som samarbetar i utveckling, genomförande och utvärdering av kurser. Genom att forskare deltar i kursutveckling och formulerande av lärandemål, val av kurslitteratur och examinationsformer, skapas goda förutsättningar för forskningsanknytning av utbildningen vilket gör att studenter möter aktuella kunskaper och pågående kunskapande (forskning) inom olika områden. Möjligheten att relatera till aktuell och pågående forskning blir därmed stor. Arbetsfördelningen sker utifrån personalens kompetens och forskning så att den som exempelvis forskar om grupprocesser och lärares ledarskap också undervisar i kurser med motsvarande innehåll, eller att de med inriktning mot IT och lärande medverkar i kurser där detta utgör särskilt innehåll. Andra exempel på hur studenter tillägnar sig ett forskande arbetssätt är att de redan i programmets tidiga kurser får läsa vetenskapliga artiklar, får öva sig i hur artiklar/texter kan granskas kritiskt. Studentens examensarbeten knyts så långt som möjligt till forskare (och forskningsgrupper) som har egen forskning relaterad till studenternas ämnesval för examensarbetet. Den professionsanknutna aktiva forskningen relaterad till fritidshem är dock i behov av särskild uppmärksamhet och stöd då lektorat med professionskompetens varit obesatt under drygt ett år. För att stärka den professionsanknutna forskningen relaterad till fritidshem har därför särskilda strategiska forskningsmedel avsatts till det lektorat med inriktning mot fritidshem som är i slutfasen av anställningsprocessen. Denna forskningsförstärkning behöver permanentas, fördjupas och breddas. Kopplingen till forskargruppen ECE och den för grundlärarprogrammet viktiga professionskoppling som där sker är central för kvalitetssäkringen av forskningsanknuten utbildning. Studenters involvering i direkt pågående forskningsprojekt kan stärkas, men det är också utmanande att få till då kurser eller perioder för examensarbete skall sammanfalla med möjliga projekt att involvera studenterna i. Närmast till hands är då att forskare berättar om projekten eller studenter läser om dem. En utmaning är att hantera balansen mellan, och omfattningen av, forskningstid och deltagande i utbildningen för vissa lektorer, docenter eller professorer, exempelvis då externa forskningsmedel erhålls. Det pågående meriteringsprogrammet som avser stärka personalens vetenskapliga kompetens samt kopplingen mellan forskning och undervisning, innebär samtidigt att någonas deltagande i undervisning i programmet under någon/några terminer minskar. Bedömningen är dock att denna form av kvalitetshöjande insatser är av strategisk betydelse och bidrar till att ytterligare stärka utbildningsmiljön, kopplingen mellan forskning och utbildning och forskningsförankringen av utbildningen. Den mindre högskolans möjligheter att ha kunskap om och ta till vara den samlade forskarkompetensen utgör en viktig komponent i utbildningsmiljön och är en viktig kvalitetsaspekt för högskolans studenter.

Utformning, genomförande och resultat

Bedömningsgrund: Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformerna kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

I följande avsnitt redovisas de av Universitetskanslersämbetet utvalda examensmålen och hur måluppfyllelse av dessa säkerställs inom programmet. Kurser i programmet planeras av kursansvarig lärare och arbetslag i samråd med examinerator. Varje kurs har en disputerad examinerator som ansvarar för den vetenskapliga kvalitén. Examinerator har också till uppgift att bedöma den enskilde studentens prestationer och att sätta kursbetyg. Akademichef beslutar om examineratorer terminsvis på förslag från kursansvarig. Ändringsbeslut kan förekomma löpande för enskilda kurser eller studenter. Kursplanens lärandemål avgör de lärandeaktiviteter och examinerande uppgifter som genomförs i kursen. Kursplanen och litteraturlistor är styrande och säkerställer att kurserna sammantaget leder till måluppfyllelse enligt examensordningen. Lärandeaktiviteter består av föreläsningar, seminarier och handledning, grupparbete samt praktiska övningar inkluderande laborationer, exkursioner, case och workshops. Webbaserad undervisning förekommer. Det pedagogiska synsättet i utbildningen grundar sig på att studenten deltar aktivt i olika former av undervisning och att studenten är en resurs för övriga i gruppen. Deltagande i grupparbete ses som ett sätt att utveckla relationella och sociala färdigheter vilka båda är betydande delar av yrkesprofessionen. Vid kursstart presenteras studiehandledning och schema samt examinerande uppgifter för studenterna. Studiehandledningen ska vägleda studenten och förtydliga det arbete som sker inom kursens ram. Examinationsformer varierar mellan ämnen och kurser och studenten får genom programmet möjlighet att på olika sätt visa att de nått måluppfyllelse. I en och samma kurs kan flera examinationsformer tillämpas för att säkra olika aspekter av lärande. Examinationerna utgår från lärandemål och de kan ske enskilt eller i grupp. Såväl undervisning som examination genomförs med variation för att erbjuda olika sätt att möjliggöra lärande och kunskapsutveckling samt tillmötesgå studenters olika förutsättningar.

Högskolan i Gävle tillämpar generellt en sjugradig betygsskala med graderingen A, B, C, D, E, Fx samt F. A utgör det högsta betyget för godkänd och E det lägsta betyget för godkänd. Fx samt F innebär underkända betyg. Den verksamhetsförlagda utbildningen bedöms enligt en tregradig betygsskala Väl Godkänd, Godkänd eller Underkänd. Betygsskalan regleras i kursplan och i början av kurs presenteras betygskriterierna och finns tillgänglig för studenten via lärplattformen Blackboard och i studiehandledning.

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse (KF)

Tabellerna visar lärandemål från programmets kurser med bäring på de olika examensmålen, samt vilka lärandeaktiviteter och examination som säkerställer att målen nås. Exempelen visar även progression som finns inom programmet.

MÅL

1. *visa sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen*

I tabellen nedan beskrivs lärandemål från ämnena svenska och matematik för att ge exempel på hur studenterna under termin två, tre och fem i programmet möter lärandemål vilka examinerar examensmål ett. Exempel på lärandemål, lärandeaktiviteter och examination är hämtade ur kurserna **Svenska för grundlärare i förskoleklass och årskurs 1-3, 1-30 hp*, ***Texthantering för skolans yngre åldrar 7,5 hp*, ****Grundläggande algebra med ämnesdidaktik med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1-3 7,5 hp*, *****Matematikdidaktik i undervisning och forskning 7,5hp*.

Tabell 2. Exempel på lärandemål i förhållande till Examensmål 1

Examensmål 1: <i>visa sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen</i>		
Exempel på lärandemål	Lärandeaktiviteter som behandlar lärandemålen	Examination
*visa grundläggande kunskaper om språk-, läs- och skrivutveckling på ett första respektive ett andraspråk	Föreläsningar <ul style="list-style-type: none"> - läsinlärning - skrivinlärning - boksamtal - att läsa, skriva och lära på ett andraspråk - att bedöma lärande Seminarier <ul style="list-style-type: none"> - läsläror och läromedel på exempelvis VFU-skolor - bok-/textsamtal - sakprosatexter - narrativa texter - att bedöma lärande – läsförståelse 	Skriftlig analys utifrån skriftlig analys av autentiska elevtexter för planering av fortsatt undervisning samt bedömning utifrån kunskapsmål för årskurs F-3 Analys av autentiska elevtexter för planering av fortsatt undervisning samt bedömning utifrån kunskapsmål för årskurs F-3. Reflektionsuppgift om flerspråkighet
*redogöra för undervisning av och med barn- och ungdomslitteratur	Föreläsningar <ul style="list-style-type: none"> - barnbokens historia - att analysera skönlitteratur - arketyper i barn- och ungdomslitteratur - kulturella förändringar i skolan - att tala med barn om litteratur - bra och dålig litteratur - litteratur och genus Seminarier <ul style="list-style-type: none"> - att analysera skönlitteratur - finns det bra och dålig litteratur? - hur presenteras ideal och normer? - diskussion av analysarbete inför bokpresentation - avslutande diskussion 	Individuell muntlig presentation i form av litteraturvetenskaplig analys av en barn- eller ungdomsbok Skrivuppgift: reflektion kring kvalitet inom barn-och ungdomslitteratur med stöd i kurslitteraturen Skriftlig tentamen: litteraturvetenskaplig analys utifrån genre och perspektiv samt frågor rörande den ämnesdidaktiska kurslitteraturen
**kunna redogöra för textbegrepp liksom multimodalitet och intertextualitet och analysera deras förhållande till kursplanen i skolämnet svenska och svenska som andraspråk	Uppgifter som utförs under VFU -Undersöka barns medievanor,	Skriftlig tentamen Muntlig presentation - källkritik samt analys av klassbloggar
***redogöra för innebörden av, och	Föreläsning -relationella tal	Salsentamen Baskunskapstest

didaktiska och metodiska aspekter av, för kursen relevanta matematiska begrepp (algebra)	-prealgebra - algebra -variabelbegreppet -grundläggande logik Praktiska övningar -problemlösning tillsammans på tavlan	
****redogöra för olika teorier om barns lärande i matematik	Föreläsningar - fysiska och inspelade: - lärandeteorier om matematikdidaktik - historiska trender i forskning kring matematikdidaktik - metodologi – variationsteori och Learning Study Litteraturseminarier - genomgång kurslitteratur - praktisk tillämpning	Examinerande seminarier

Beskrivning

Exemplen i tabellen ovan är hämtade från kurser inom ämnena i svenska och matematik vilka är förlagda till termin två, tre och fem i programmet. Ämnena fördjupar UVK-kurserna i termin ett och fem. Lärandemålen från ämnet svenska uppnås inom ämnesstudier i termin två och fyra. Kursen *Svenska för grundlärare med inriktning mot förskoleklass och år 1-3*, 30 hp innehåller momenten Den tidiga läs- och skrivundervisningen I och II 15 hp, Barn- och ungdomslitteratur 7,5hp och VFU med inriktning mot svenska 7,5hp. I kursmomenten Läs- och skrivutveckling I och II får studenterna grundläggande kunskaper om språk-, läs-, och skrivinläring. Studenterna får undersöka hur det vidgade textbegreppet hanteras didaktiskt och kopplas till styrdokument i skolans lägre årskurser. Svenska som andraspråk ingår i kursen. Studenterna examineras genom att analysera autentiska elevtexter, återkoppla andraspråkselevs språknivåer utifrån kursinnehållet och genom att genomföra analys av den uppnådda språknivån. Studenterna ska ge exempel på framåtsyftande språkundervisning specifikt riktad till andraspråkselever och visa kunskap om andraspråkselevs behov av undervisning samt var i språkutvecklingen dessa befinner sig. Under termin fyra läser studenterna kursen *Texthantering för skolans yngre åldrar*, 7,5 hp. I kursen problematiserar och granskar studenterna läsande, skrivande och samtalande baserat på ett vidgat textbegrepp där läs-, skriv- och talvariationer undersöks från flera perspektiv exempelvis genus, genrer, intertextualitet och multimodalitet. Ett baskunskapstest ingår inom ramarna för kursen *Matematikinläring med inriktning mot förskoleklass och år 1-3, aritmetik* 7,5 hp för att fånga upp de studenter som behöver repetera de nödvändiga förkunskaperna. Detta test tar upp grundläggande matematiska basfärdigheter som är nödvändiga för att kunna undervisa i matematik. Många av de huvudsakligen didaktiska uppgifter som studenterna arbetar med i de olika kurserna bidrar samtidigt till att utveckla deras ämnesteoritiska kunskaper. Exempelvis ingår i kursen, *Grundläggande algebra med ämnesdidaktik med inriktning mot förskoleklassen och år 1-3*, en examinationsuppgift som går ut på att presentera lösningen av en matematikuppgift i grupp.

Analys och värdering

Progressionen i ämneskurserna inom svenska är tydlig genom att momenten bygger på varandra vilket gör att studenternas ämneskunskaper utvecklas och fördjupas. I kursen i svenska medverkar både lärare från högskolan och yrkesverksamma lärare vilket bidrar till att såväl teoretiska som metodiska frågor blir belysta utifrån yrkesverksamhetens behov. Kunskaperna om läs- och skrivutveckling fördjupas i kursens moment om barn- och ungdomslitteratur och i det sista momentet där andraspråksperspektivet är ett viktigt inslag. En pedagogisk tanke bakom utformningen av kurserna är att de fem kursmomenten, inklusive kursen *Texthantering för skolans yngre åldrar 7,5 hp*, ska fungera som en helhet. Den sju gradiga

skala som används vid bedömning kräver avvägningar. Ämnesgruppen för svenska språket ser ett behov av att utveckla och tydliggöra kriterierna för tillämpningen av betygsskalan.

Ämneskurserna inom matematik är uppdelade på fyra 7,5 hp-kurser under termin tre. Alla kurser erbjuds på 50 % studietakt vilket gör att studenterna läser två kurser parallellt över tio veckor. Den bakomliggande tanken med detta är att studenterna ska få mer tid på sig för sin lärandeprocess gällande matematik. Det första exemplet på lärandemål från ämnet matematik kan sägas lägga grunden för alla övriga kunskaper som studenter behöver tillägna sig i ämnet matematik under sin utbildning. Stor vikt läggs vid att utveckla de blivande lärarnas ämnesteoretiska kunskaper, tre av de fyra matematikkurserna i programmet innehåller tydliga ämnesteoretiska inslag. I dessa kurser ingår salstentamina med ämnesteoretiska inslag i examinationen. Det händer att studenter som är antagna till programmet behöver repetera nödvändiga förkunskaper för att bättre kunna tillgodogöra sig matematikundervisningen på ett optimalt sätt. Från och med höstterminen 2018 kommer matematikämnet att erbjuda studenter ett test som de på förhand kan göra innan kurserna startar. De kommer också att erbjudas övningar och uppgifter som kan stärka studenten i att vara mer förberedd när matematikkurserna startar. I kursen *Grundläggande algebra med ämnesdidaktik med inriktning mot förskoleklassen och år 1-3*, ingår en examinationsuppgift som går ut på att presentera lösningen av en matematikuppgift och det huvudsakliga syftet med denna uppgift är didaktiskt, vilket innebär att studenterna övar på att presentera matematik för andra i en undervisningsliknande situation. Genom att välja uppgifter som rör innehållet i kursplaner för år F-3 uppmuntras studenterna att samarbeta kring lösningarna av matematiska och didaktiska problem. Övningsmomentet bidrar till att utveckla studenternas både matematiska problemlösnings- och didaktiska förmåga. Matematikgruppen planerar under hösten en översyn av samtliga kursplaner i matematik. Genom ett samlat grepp ska ämnesinnehållet organiseras om för att ytterligare säkerställa progression, bland annat genom en översyn av de olika examinationsformer som används i kurserna. Exempelvis är uppdelningen av aritmetik och algebra på två kurser något artificiellt, sett i ljuset av aktuell didaktisk forskning på området. Vi bedömer att våra studenter får genom kursernas lärandemål, aktiviteter och valde examinationsformer, insikt i aktuell forsknings- och utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen och för måluppfyllelse av examensmål 1.

Ämneskurserna inom matematik är uppdelade på fyra 7,5 hp-kurser under termin tre. Alla kurser erbjuds på 50 % studietakt vilket gör att studenterna läser två kurser parallellt över tio veckor. Den bakomliggande tanken med detta är att studenterna ska få mer tid på sig för sin lärandeprocess gällande matematik. Det händer att studenter som är antagna till programmet inte har de förkunskaper inom matematik som förväntas för att kunna tillgodogöra sig matematikundervisningen i programmet på ett optimalt sätt. Från och med höstterminen 2018 kommer matematikämnet att erbjuda studenter ett test som de på förhand kan göra innan kurserna startar. De kommer också att erbjuda tillhörande övningar och uppgifter som kan stärka studenten i att vara mer förberedd när matematikkurserna startar. I kursen *Grundläggande algebra med ämnesdidaktik med inriktning mot förskoleklassen och år 1-3*, ingår en examinationsuppgift som går ut på att presentera lösningen av en matematikuppgift och det huvudsakliga syftet med denna uppgift är didaktiskt, vilket innebär att låta studenterna få öva på att presentera matematik för andra i en undervisningsliknande situation. Genom att välja uppgifter som rör innehållet i kursplaner för år F-3 uppmuntras studenterna att samarbeta kring lösningarna av dessa matematiska och didaktiska problem. Övningsmomentet bidrar på så sätt till att utveckla både studenternas matematiska problemlösnings- och didaktiska förmåga. Matematikgruppen planerar en översyn av samtliga kursplaner i matematik för att ytterligare säkerställa progression, ta ett samlat grepp på användandet av olika examinationsformer, samt att organisera ämnesinnehållet i kurserna på ett annat sätt. Exempelvis är

uppdelningen av aritmetik och algebra på två kurser något artificiellt, sett i ljuset av aktuell didaktisk forskning på området. Vi bedömer att grundlära­r­pro­gram­met med inriktning mot arbete förskoleklassen och år 1-3 vid HiG stöder studenternas måluppfyllelse angående examensmål 1.

MÅL

2. *visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

I tabellen nedan beskrivs lärandemål från ämnena svenska, matematik och UVK för att ge exempel på hur studenterna under termin tre, sju och åtta i programmet möter lärandemål vilket examinerar examensmål 2. Exempel på lärandemål, aktiviteter samt examination är hämtade ur kurserna

Matematikdidaktik i undervisning och forskning 7,5 hp , ** Läraren och lärandet 15 hp,**

Examensarbete för grundlärare F-3: Svenska med didaktisk inriktning 30 hp

Tabell 3. Exempel på lärandemål i förhållande till Examensmål 2

Examensmål: visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen		
Exempel på lärandemål	Lärandeaktiviteter som behandlar lärandemålen	Examination
*beskriva och granska olika exempel på aktuell matematikdidaktisk forskning i nationellt och internationellt perspektiv	Föreläsningar - fysiska och inspelade: - matematikdidaktiska teorier om lärande och undervisning - historiska trender i forskning kring matematikdidaktik - metodologi – variationsteori och Learning Study Artikelanalysseminarium - förberedande artikelanalys	Skriftlig granskning och analys av vetenskaplig text
**Redogöra för grundläggande frågeställningar och begrepp inom vetenskapsteorin	Föreläsning -presentation av innehåll och arbetsgång inför skrivande av vetenskaplig uppgift Handledning - Vetenskaplig litteratur placeras in i en tabell med rubrikerna: Titel; Problem och Syfte; Urval och datainsamlingsmetod.	Vetenskaplig rapport i grupp
**Redogöra för relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen	Eget arbete -utförande av diskussionsdel där didaktiska resonemang med relevans för undervisning utvecklas. Resonemanget ska kopplas till syftet i arbetet. Handledning	Vetenskaplig rapport i grupp
***visa kunskap om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt känna till relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen	Föreläsning - språkriktighet ,diskussion om möjliga uppsatsarbeten, vetenskapliga förhållningssätt ur olika ämnesperspektiv Seminarium -redovisningar av lästa äldre examensarbeten -diskussion om egna uppsatsämnen, diskussion om inlämnade pentagoner, -diskussion av inlämnade beskrivningar -ventileringar	Ventilering av eget arbete. Opponering på annans arbete

Beskrivning

Exemplen i tabellen ovan är hämtade från ämneskurser i matematik, svenska och inom UVK-kurser vilka är förlagda till termin, tre och åtta. I kursen *Matematikdidaktik i undervisning och forskning 7,5 hp* finns ett examinerande moment som innebär att studenterna ska analysera en vetenskaplig artikel, vald utifrån en lista sammanställd av lärare i kursen. Till sin hjälp i arbetet med uppgiften har studenterna ett analyschema som till stor del påminner om det som senare används vid ventileringen av examensarbeten. Uppgiften förbereder studenterna för det egna examensarbetet. Även i övrigt bidrar denna kurs till uppfyllandet av examensmål två då kurslitteraturen behandlar bland annat olika lärandeteorier i matematikdidaktik. Under kursens gång introduceras studenterna till olika typer av matematikdidaktisk forskning. Exempelvis ges en introduktion till variationsteori och Learning Study-metodologi, vilken senare kommer till användning inom ramarna för VFU-kursen matematik. Den kan också för vissa studenter fungera som förberedelse för examensarbetet. I sjunde terminens andra kurs *Läraren och lärandet 15 hp*, vilket är den första kursen på avancerad nivå i programmet, är syftet att utveckla studentens professionella omdöme med utgångspunkt i såväl vetenskaplig grund som beprövad erfarenhet. Studenten får, med exempel från VFU tre, fördjupa sin förståelse av komplexiteten i den pedagogiska verksamheten samt hur den kan utvecklas. I kursen behandlas skillnaden mellan vetenskaplig och icke-vetenskaplig litteratur, liksom vikten av etiska övervägande samt klagörande av utfall av kvalitativ analysteknik. I diskussionsdelen av kursens vetenskapliga uppgift krävs att studenten reflekterar över resultatets yrkesrelevans för det pedagogiska arbetet. I kursen *Examensarbete för grundlärare F-3: Svenska med didaktisk inriktning 30 hp* skriver studenterna sitt självständiga arbete. Studenterna skriver examensarbetet i par och förväntas arbeta självständigt i högre grad än tidigare i programmet. I kursen ska de identifiera, precisera, analysera och presentera ett forskningsproblem som gäller svenska med didaktisk inriktning. Examensarbetet bygger både på vetenskaplig grund och kopplas till den praktiska yrkesutövningen.

Analys och värdering

Alla terminer med huvudsakligt fokus av UVK och ämneskurser innehåller vetenskapsteoretiska och metodologiska inslag vilka sedan ligger till grund för kursen *Läraren och lärandet 15 hp*. Progressionen av ett vetenskapligt, kritiskt förhållningssätt är i stort sett genomgående i hela utbildningen. Exempelvis kan nämnas att den första terminens fyra kurser inom UVK innehåller följande lärandemål: - använda grundläggande IT för informationsökning och kommunikation, -identifiera olika typer av publikationer med avseende på vetenskaplig kvalitet och lokalisera sådana med hjälp av en enkel databassökning utifrån kursspecifika frågor, - analysera observationer med fokus på lärande, - hantera vetenskaplig akribi, - tolka och förstå statistiska tabeller samt kunna göra enklare analyser av kvantitativa data, -kritiskt granska vetenskapliga texter inom området beträffande aspekter såsom forskningsfrågor och genomförande och planera och genomföra en intervju. Exempelvis kan nämnas att den första terminens fyra kurser inom UVK innehåller följande lärandemål: - *använda grundläggande IT för informationsökning och kommunikation, -identifiera olika typer av publikationer med avseende på vetenskaplig kvalitet och lokalisera sådana med hjälp av en enkel databassökning utifrån kursspecifika frågor, - analysera observationer med fokus på lärande, - hantera vetenskaplig akribi, - tolka och förstå statistiska tabeller samt kunna göra enklare analyser av kvantitativa data, -kritiskt granska vetenskapliga texter inom området beträffande aspekter såsom forskningsfrågor och genomförande samt -planera och genomföra en intervju*. En fördel för studenten är att det redan i första kursen finns examinerande lärandemål som handlar om vetenskap och vetenskapligt skrivande. Genom i stort sett varje kurs i utbildningen får studenten bekanta sig med och examineras utifrån ett nytt lärandemål inom området.

I sjunde terminens andra kurs *Läraren och lärandet 15 hp* på avancerad nivå är innehållet på så vis redan grundlagt hos studenten. Studenterna skriver ett vetenskapligt arbete i par och får handledning under processens gång. De erfarenheter studenterna gör ligger sen till grund för arbetsprocessen i det självständiga arbetet. Ytterligare exempel på säkring av examensmål 2 sker i kursen *Examensarbete för grundlärare F-3: Svenska med didaktisk inriktning 30 hp*. Den första lärandeaktiviteten i kursen är att studenterna erbjuds ett tillfälle med inledande information och föreläsning inför skrivandet av det självständiga arbetet. Fördelen med det är att studenterna får en repetition från föregående kurs angående vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, som de kan dra nytta av i det självständiga arbetet. Valet att tillåta studenter skriva det självständiga arbetet i par inom ämne svenska handlar om överväganden gällande bästa sätt för studenter att inhämta kunskaper. En fördel är att studenter tvingas till diskussioner kring innehåll i arbetsprocessen och i samtalet kan utveckling kring ämnesinnehållet i det självständiga arbetet ske. Samtidigt kan man inte bortse från att enskilda studenter kan få för mycket hjälp av andra studenter. Detta kräver lyhördhet från handledare. I kursen innehållande det självständiga arbetet väljer studenterna själva ämne i samråd med tilldelad handledare. Ämnet har alltid ett ämnesdidaktiskt perspektiv och studenterna förväntas inhämta empiri inom ämnesområdet svenska. Vår bedömning är att lärandemålen, valda aktiviteter och examinationsformer ger förutsättningar för studenterna att uppnå examensmål 2.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga (FF)

Tabellerna visar lärandemål från programmets kurser med bäring på de olika examensmålen, samt vilka lärandeaktiviteter och examination som säkerställer att målen nås.

MÅL

3. *visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet*

I tabellen nedan beskrivs lärandemål från UVK och ämnet matematik för att ge exempel på hur studenterna under termin ett, sju och åtta i programmet möter lärandemål vilka examinerar examensmål tre. Exempel på lärandemål, aktiviteter samt examination är hämtade ur kurserna **Kunskap och lärande ur ett historiskt och nutida perspektiv 7,5 hp*, ***Demokratins grunder och hållbar utveckling (F-3) 7,5 hp*, ****Grupprocesser och pedagogiskt ledarskap 7,5 hp* *****Läraren och lärandet 15 hp*, och ******Examensarbete för grundlärare F-3: matematik med ämnesdidaktisk inriktning 30 hp*,

Tabell 4. Exempel på lärandemål i förhållande till Examensmål 3

Examensmål 3: visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet		
Exempel på lärandemål	Lärandeaktiviteter som behandlar lärandemålen	Examination
*genomföra en observation och av denna urskilja tecken på lärande	Föreläsning lärandeteorier, metoder för observation, design av lärande Seminarium -metoder för observation Observation -av lärandesituation	Individuella presentationer från observation
**Tolka och förstå statistiska tabeller samt kunna göra enklare analyser av kvantitativa data	Föreläsning -grundläggande statistik	Seminarium Individuellt PM

***planera, genomföra och redovisa en intervju om ledarskap	Föreläsningar - "introduktion till vetenskapligt PM" - "om vetenskapligt skrivande" Seminarier - litteraturseminarier som är en del i att få studenterna att bearbeta litteratur som sedan blir till den teoretiska bakgrunden i det vetenskapliga PM:et. - responsseminarium i slutet av kursen där studenten kritiskt granskar sin egen och andras texter Genomförande av intervjuundersökning med verksam grundlärare F-3	Skriftlig individuell examination: vetenskapligt PM. Muntlig individuell examination: opponent- och responskap vid responsseminarium
****Reflektera över och kritiskt granska olika vetenskapliga synsätt och metodproblem med speciell hänsyn till utbildningsvetenskapliga frågor	Föreläsningar - ärares professionalitet, didaktisk lärogång, databassökning Seminarier - ärares professionalitet - didaktisk lärogång Handledning vetenskapligt skrivande av PM i	Vetenskaplig rapport i form av PM
*****visa förmåga att med handledning genomföra ett självständigt vetenskapligt ämnesdidaktiskt arbete yrkesrelevant för F-3	Föreläsning - introduktion till examensarbete - projektplan Projektplan - skrivs enskilt av studenten Handledning - enskild	Ventilering av eget arbete. Opponering på annans arbete.

Beskrivning

Exemplen i tabellen ovan är hämtade från kurser inom UVK och i matematik vilka är förlagda till termin ett, sju och åtta i programmet. Det första exemplet på valt lärandemål kommer ur UVK-kursen *Kunskap och lärande i ett historiskt och nutida perspektiv 7,5 hp*, i termin ett. Studenten genomför en observation av en lärandesituation. I seminarieform i mindre grupper planerar studenterna utförandet av observationen, vilken sker på deras respektive VFU-skolor. I kursen *Demokratins villkor och hållbar utveckling 7,5 hp* genomförs en föreläsning om grundläggande statistik, och studenten väljer en tabell från någon av de föreslagna databaserna som är av vikt för det svenska skolsystemet. Studenterna analyserar tabellen och diagrammet. Analysen sker utifrån instruktioner från föreläsningen om statistik och studenterna ska förhålla sig till begrepp såsom hållbar utveckling, demokrati, kön, klass, etnisk tillhörighet etcetera. Studenterna får i den skriftliga delen av uppgiften formulera frågor och analysera tabeller och diagram med hjälp av kurslitteraturen. I den muntliga delen av presentationen ska studenten åskådliggöra tabeller och diagram samt klargöra och analysera data. I kursen *Grupprocesser och pedagogiskt ledarskap 7,5 hp* ska studenten genomföra en intervjuundersökning med en lärare i syfte att lära sig mer om lärares relationsarbete. Studenten använder sig av kurslitteratur som stöd inför genomförandet och ett förslag till intervjuguide finns på lärplattformen. Studenten tränas i sitt vetenskapliga skrivande genom att presentera sin examinationsuppgift i en vetenskaplig struktur, det vill säga Inledning, Metod, Resultat och Diskussion. I kursen *Läraren och lärandet 15 hp* ska studenten reflektera över och fördjupa sina kunskaper om pedagogiskt ledarskap. Detta innebär bland annat kunskap och förståelse om den egna undervisningen och om barns lärande samt vikten av att självständigt kunna analysera och värdera undervisningspraktik och lärandesammanhang. I kursen skrivs ett vetenskapligt arbete där studenten i sin diskussionsdel, med hjälp av teorier, ska utveckla ett didaktiskt resonemang med relevans för undervisning. Uppgiften skrivs parvis. I kursen *Examensarbete för grundlärare F-3: matematik med ämnesdidaktisk inriktning 30 hp*, i termin åtta genomför studenten med

hjälp av handledning ett självständigt vetenskapligt ämnesdidaktiskt arbete. Studenten ska dokumentera undersökningen i form av ett examensarbete. Studenten får tidigt i kursen påbörja sitt skrivande genom att upprätta en projektplan som kontinuerligt följs upp och utvecklas tillsammans med handledaren.

Analys och värdering

De beskrivna kurserna innehåller lärandemål som i aktiviteter och examination utvecklar studentens grundläggande förståelse för och användning av olika kvalitativa och kvantitativa metoder. Syftet är att ge studenten färdigheter i att på ett vetenskapligt sätt skriva en självständig text baserad på teori och praktik. I kursen *Läraren och lärandet 15 hp* skriver studenterna texten i par men från och med höstterminen 2018 kommer det att ändras till att bli en enskild uppgift. Studenterna uppmanas i kursen att välja ett ämnesdidaktiskt innehåll vilket sedan kan utvecklas i den sista kursen i programmet som innehåller det självständiga arbetet. I och med denna uppgift får studenterna genomföra granskning av forskningsresultat samt jämföra dessa och reflektera över egna erfarenheter från VFU för att därigenom utveckla yrkesrelevant kunskap utifrån förskoleklassen och årskurs 1-3. Vi bedömer att de lärandeaktiviteter och examinationsformer som studenterna möter i de ovannämnda kurserna inom matematik, svenska och UVK ger förutsättningar för studenten att utveckla färdigheter och förmågor från en grundläggande nivå i de tidiga kurserna till en fördjupad nivå i de senare kurserna. Dessa lägger grunden för att studenten ska kunna uppnå examensmål 3.

MÅL

4. *visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt*

I tabellen nedan beskrivs lärandemål från ämnet svenska och matematik för att ge exempel på hur studenterna under termin två och tre i programmet möter lärandemål vilka examinerar examensmål fyra. Exempel på lärandemål, lärandeaktiviteter samt examination är hämtade ur kurserna **Svenska för grundlärare i förskoleklass och årskurs 1-3 1-30 hp*, ***Matematik med inriktning mot förskoleklassen och år 1-3, aritmetik 7,5 hp*, och ****Texthantering för skolans yngre åldrar 7,5 hp*.

Tabell 5. Exempel på lärandemål i förhållande till Examensmål 4

Examensmål 4: visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt		
Exempel på lärandemål	Lärandeaktiviteter som behandlar lärandemålen	Examination
*använda sina kunskaper om gynnsamma faktorer för framgångsrik språk-, läs- och skrivutveckling på såväl svenska som ett andra språk när det gäller planering, utförande och utvärdering av undervisning	Seminarier - bedömning för lärande - metoder och strategier för bedömning Kursuppgifter i VFU-momentet: - planera, genomföra och utvärdera undervisning - samtala med elever om text	Bedömning av läs- och skrivutveckling på svenska och på svenska som andraspråk Genomföra en skrivuppgift under VFU och skriva en redogörelse för skrivuppgiften
*analysera och bedöma elevers tidiga läs- och skrivutveckling samt använda den information som analysen ger för ämnesdidaktisk reflektion	Föreläsningar - att läsa, skriva och lära på ett andraspråk Seminarier - bok-/textsamtal Kursuppgift i VFU-momentet - samtala med elever om text	Bedömning av läs- och skrivutveckling på svenska och på svenska som andraspråk Analysera autentiska elevtexter för planering av fortsatt undervisning samt bedömning utifrån kunskapsmål för respektive årskurs F-3 respektive årskurs i grundskolan.
***visa förmåga att välja varierade sätt att samtala om	Föreläsning -högläsning och värdegrund	Skriftlig inlämningsuppgift -redovisning av genomförd boksamtal

texter	Seminarium -utifrån kurslitteratur Workshops -multimodala texter -hur lägga upp boksamtal med elever	med elever
**Använda pedagogiska hjälpmedel och problemlösningsstrategier för att åskådliggöra matematiska begrepp och samband, samt lösa matematiska problem	Föreläsning -Japansk metodik Seminarium -inspelad föreläsning från Japan med autentisk undervisning	Salstentamen

Beskrivning

Exemplen i tabellen ovan är hämtade från ämneskurser i svenska och matematik vilka är förlagda till termin två och tre i programmet. I de lärandeaktiviteter som stöder det första lärandemålet från ämnet svenska ska studenten planera, genomföra och utvärdera en uppgift under VFU. Studenten ska anpassa en skrivuppgift till elevernas förutsättningar och när den är genomförd reflektera över uppgiftens genomförande och resultat samt skriva en redogörelse om syftet med uppgiften med förankring i aktuellt styrdokument för F-3. I förhållande till lärandemål två ska studenten också genomföra en uppgift vilken innebär att samtala med elever om texter. Samtalen ska sen redovisas muntligt i kursen med god förankring i styrdokument och med referenser från kurslitteraturen. I kurs *Texthantering för skolans yngre åldrar 7,5 hp* examineras lärandemål tre genom att studenten genomför en aktivitet med högläsning i barngrupp och efter det, genom samtal om boken, undersöka barnens reaktion på texten och bilderna i boken. Studenterna ska sen samla in svar från barnen på givna frågor i boksamtalet och redogöra för och utvärdera skriftligt hur samtalet fungerade samt reflektera över olika faktorerens möjliga påverkan på läsningens utfall.

Lärandeaktiviteterna för lärandemål fyra ingår i ämnet matematik och kursen *Matematik med inriktning mot förskoleklassen och år 1-3, aritmetik 7,5 hp*, och handlar om en japansk metodik för undervisning genom problemlösning. Innehållet är uppbyggt kring en medveten och systematisk reflektion kring kopplingen mellan ämnesteoritisk och ämnesdidaktisk kunskap. Under kursen får studenterna se en videoinspelning av en lektion genomförd enligt denna metodik, och gemensamt reflektera över vilka didaktiska tekniker läraren använder sig av för att uppnå målet med lektionen. I detta sammanhang introduceras även den japanska traditionen med lärarfortbildning genom så kallad *lesson study*, där en grupp lärare gemensamt planerar lektioner, som sedan genomförs av en lärare och observeras av övriga. Sedan diskuteras gemensamt olika aspekter av genomförandet, och reflektionerna ligger sedan till grund för modifikationer av undervisningsupplägget.

Analys och värdering

Den verksamhetsförlagda utbildningen innebär en utveckling i studenternas förmåga att relatera praktiskt lärararbete till de delar som ingår i svenskämnet. När studenterna redovisar VFU-uppgifter medverkar både lärare från högskolan och adjungerade adjunkter som tjänstgör dels vid högskolan, dels i grundskolan. De adjungerade adjunkternas beprövade erfarenhet stärker studenternas möjligheter till att nå examensmålet genom att ämneskunskaper och forsknings- och utvecklingsarbete kopplas till yrkesutövningen. Utifrån det tredje lärandemålet exemplifierat från svenskan har det framkommit att lärandeaktiviteterna och examinationen har uppskattats av studenterna då de anser att de får djupare kunskap om läsaktiviteter med barn samt att de når en djupare kunskap om multimodala texter. I förhållande till det fjärde lärandemålet som är hämtat från matematik har forskning visat att arbetsätt

med learning study bidrar till att utveckla lärarnas teoretiska och praktiska kunskap om undervisning. Introduktionen av *lesson study*-metodiken lägger även grunden för det *learning study*-projekt som studenterna ska genomföra inom ramarna för sin VFU, vilket stödjer och utvecklar studenterna i sin ämnesdidaktiska tillämpning. Vår bedömning är att studenterna får genom lärandemål, aktiviteter och examination grundläggande ämnesdidaktiska och metodiska färdigheter och förmågor som bidrar till studentens möjligheter att uppnå examensmål 4.

MÅL

5. *visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling*

I tabellen nedan beskrivs lärandemål från ämnena svenska, matematik och UVK för att ge exempel på hur studenterna under termin två, fyra och sju i programmet möter lärandemål vilka examinerar examensmål fem. Exempel på lärandemål, aktiviteter samt examination är hämtade ur kurserna **Svenska för grundlärare med inriktning mot förskoleklassen och år 1-3, 30 hp*, ***Verksamhetsförlagd utbildning i matematik med inriktning mot förskoleklass och grundskolans årskurs 1- 3, 7.5hp*, *Specialpedagogik med inriktning mot år F-3, 7,5 hp*, **** Verksamhetsförlagd utbildning för grundlärare F-3, 15 hp*,

Tabell 6. Exempel på lärandemål i förhållande till examensmål 5

Examensmål 5: visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling		
Exempel på lärandemål	Lärandeaktiviteter som behandlar lärandemålen	Examination
*tillämpa och problematisera ämnesstudier inom litteraturvetenskap och svenska språket i praktiskt lärarbete och visa det i tal och skrift	Kursuppgift i VFU-momentet: - planera, genomföra och utvärdera undervisning	Genomföra en skrivuppgift under VFU och skriva en redogörelse för skrivuppgiften med god förankring i styrdokument och kurslitteratur
**planera, genomföra och utvärdera egen pedagogisk verksamhet	Kursuppgift i VFU-momentet: -planera, genomföra och utvärdera undervisning i matematik	planera, genomföra och utvärdera undervisningen.
***planera lärandesituationer utifrån samspel mellan lärandemiljö och elevers lärande	Föreläsning -specialpedagogik i ett praxisperspektiv Genomförande av gruppuppgift (case)	Seminarium Presentation av case gruppuppgift
****självständigt och tillsammans med andra planer, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten	Självständig observation, dokumentation och analys av bedömning av elevers lärande diskuteras under trepartssamtal och seminarium	Seminarium om hur studenten använder sig av läroplanen i sitt planeringsarbete och relaterar sina kunskaper till didaktiska frågor.
***observera, dokumentera, analysera och bedöma elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål samt informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare	Självständig observation, dokumentation och analys av bedömning av elevers lärande diskuteras under trepartssamtal och seminarium	Seminarium om hur studenten använder sig av läroplanen i sitt planeringsarbete och relaterar sina kunskaper till didaktiska frågor.

Beskrivning

Exemplen på lärandemål som examinerar examensmål fem i ovanstående tabell är hämtade från de tre olika VFU-perioderna i programmet förlagda till termin två, fyra och sju samt från UVK-kursen *Specialpedagogik för grundlärare F-3 7,5 hp* förlagd till termin fyra. I det valda lärandemålet från kursen *Svenska för grundlärare med inriktning mot förskoleklassen och år 1-3 (inklusive VFU), 30 hp* ingår planering, genomförande och utvärdering av undervisning inom ämnet. Studenten utför i kursen praktiskt lärarbete vilket innebär att studenten ska utvecklas i förmåga att relatera detta lärarbete till svenskämnets ingående delar. Gällande det tredje lärandemålet vilket är hämtat från kursen *Specialpedagogik för grundlärare i förskoleklassen och årskurs 1-3, 7,5 hp* ska studenterna tillsammans arbeta med ett valt case som utgår från ett autentiskt fall. Studenterna arbetar med och redogör för hur de tillsammans kan planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten för att stödja en elevs lärande. Utifrån det valda lärandemålet från *Verksamhetsförlagd utbildning i matematik med inriktning mot förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 7,5hp* har studenterna i uppgift att tillämpa Learning Study-modellen i det praktiska lärarbetet. Studenten ska med hjälp av LLU välja ett moment/lärandeobjekt samt planera, genomföra och utvärdera undervisning. Momentet består av ett antal lektionstillfällen som studenten genomför under VFU. Studenten ska utifrån uppgiften reflektera över olika undervisningssätt, arbets- och utvärderingsformer. Exemplen på de två sista lärandemålen är hämtade ur *Verksamhetsförlagd utbildning för grundlärare F-3, 15 hp* som är förlagd inom UVK. I kursen får studenten fördjupad möjlighet att reflektera över läraryrkets innehåll och sin egen utveckling mot ett professionellt förhållningssätt. Studenten förväntas aktivt delta i läraryrkets alla delar och självständigt planera, genomföra och utvärdera undervisning. I kursen genomförs trepartssamtal med student, LLU och lärare från HiG. I samtalet diskuteras studentens måluppfyllelse utifrån lärandemål.

Analys och värdering

VFU inom Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklassen och år 1-3 förekommer både som integrerat och som fristående kurs. Säkring av progression inom- och bedömning av VFU sker genom kursers anpassning till en övergripande matris kallad *Verksamhetsförlagd utbildning - Fokus och progression* som syftar till att säkerställa examensmålen i slutet av utbildningen samt ge fokus och progression under utbildningstiden. (För information om matrisen se inledning) En planerad åtgärd för utveckling är att trepartssamtal med student, lokal lärarutbildare och högskolans lärare ska genomföras även i den ämnesinriktade VFU:n. Det kommer att ge stöd till studentens måluppfyllelse i VFU. I kursen *Specialpedagogik för grundlärare i förskoleklassen och år 1-3, 7,5 hp* utför studenterna undervisningsplanering i grupp. Från ett case, kartläggs en elev och en nulägesbeskrivning upprättas som sedan ligger till grund för planering av undervisningen. Studenterna formulerar mål som eleven ska uppnå samt beskriver åtgärder som ska gynna elevens utveckling mot målen. Studenterna redovisar sin plan i seminarieform och utgår då från barnkonventionens intentioner om vad som är barns bästa i deras förslag på lösningar för eleven. Uppgiften förbereder studenterna för undervisningsplanering under VFU och de anger i kursvärderingen att de uppskattar uppgiften då den tränar deras förmåga i att samarbeta och diskutera runt undervisningsplanering. Vi bedömer att lärandemålen tillsammans med aktiviteter och examinationsformer leder studenterna till måluppfyllelse avseende examensmål 5.

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt (VF)

MÅL

6. visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling

I tabellen nedan beskrivs lärandemål från UVK för att ge exempel på hur studenterna under termin ett, fyra och sju i programmet möter lärandemål vilka examinerar examensmål sex. Exempel på lärandemål, aktiviteter samt examination är hämtade ur kurserna *Demokratins villkor och hållbar utveckling 7,5 hp, **Grupprocesser och pedagogiskt ledarskap 7,5 hp, ***Specialpedagogik med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1-3 7,5 hp, och ****Verksamhetsförlagd utbildning för grundlärare 15 hp och *****Läraren och ärandet 15 hp,

Tabell 7. Exempel på lärandemål i förhållande till examensmål 6

Examensmål 6 visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling		
Exempel på lärandemål	Lärandeaktiviteter som behandlar lärandemålen	Examination
*göra bedömningar utifrån samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling	Föreläsning -mobbing och kränkande behandling Seminarium -centrala begrepp i lärares arbete med värdegrund och likabehandling.	Muntlig presentation centrala begrepp och koppling till praktiskt lärarbete Individuellt PM lärares uppdrag att fostra till demokratiska medborgare
*visa en medvetenhet om egna ställningstaganden i förhållande till skolans värdegrund	Föreläsningar -hur skapar vi en hållbar demokrati? Seminarium -utifrån föreläsning och litteratur	Individuellt PM lärares uppdrag att fostra till demokratiska medborgare
**kritiskt granska och diskutera diskrimineringslagen	Föreläsning -hur kan man arbeta aktivt mot mobbing”. Föreläsning av mobbingforskare som tar sin utgångspunkt i diskrimineringslagen. Seminarium - författande av läslogg utifrån kurslitteratur med bäring på begreppen <i>mobbing</i> , <i>diskriminering</i> , <i>inkludering</i> , <i>exkludering</i> . - litteraturseminarium med fokus på ovan nämnda begrepp, direkt följande på föreläsningen ”Hur kan man arbeta aktivt mot mobbing”.	Läslogg , individuell uppgift vilken kan användas i bakgrunden i vetenskapligt PM. Muntlig individuell examination: närvaro och aktivt deltagande vid litteraturs-seminarium. Vetenskapligt arbete utifrån planerad, genomförd och bearbetad intervju
***kunna värdera och reflektera över konsekvenser av eget och andras förhållningssätt, attityder och bemötande	Föreläsning specialpedagogik ur ett praktiskt perspektiv- hur egna värderingar och attityder kan gynna respektive missgynna elevers lärande	Enskild skriftlig uppgift -om eget förhållningssätt
****kommunicera och förankra skolans värdegrund	Verksamhetsförlagd utbildning	VFU-omdöme Reflekterande uppgift
****självständigt analysera och värdera	Föreläsningar -lärares professionalitet, didaktisk lärogång, databassökning	Vetenskaplig uppgift

undervisningspraktiker och lärandesammanhang utifrån vetenskapliga, samhällsliga samt etiska aspekter	Seminarier -lärares professionalitet -didaktisk lärogång	
---	---	--

Beskrivning

Exemplen på lärandemål som examinerar examensmål sex i ovanstående tabell är hämtade från kurser inom UVK från termin ett fyra och sju.

I kursen *Demokratis villkor och hållbar utveckling 7,5 hp* relateras grundskolans uppdrag till mänskliga rättigheter, hållbar utveckling, demokrati- och värdegrundsfrågor såsom till exempel social rättvisa och Barnkonventionens intentioner. I kursen förs diskussioner om läraryrkets komplexitet utifrån perspektiv som behandlar genus, etnicitet, klass, makt och jämställdhetsfrågor. I förhållande till lärandemål två innehåller kursen *Grupprocesser och pedagogiskt ledarskap 7,5 hp* områden såsom kommunikation, konflikter, relationsarbete, kränkande behandling/mobbning i olika slags grupper och miljöer, även virtuella. I kursen får studenterna diskutera diskrimineringsgrunder. Det tredje målet är taget ur kursen *Specialpedagogik med inriktning mot grundlärare i förskoleklassen och år 1-3, 7,5 hp* och examinerar teorier om normalitet, marginalisering, inkludering och exkludering i nutid och i ett historiskt perspektiv. Barnkonventionens intentioner behandlas utifrån begrepp som trygghet, delaktighet, inflytande och inkludering samt barns perspektiv och barnperspektiv.

Analys och värdering

Genom ovan nämnda lärandemål, aktiviteter och examinationsformer får studenterna möjlighet att reflektera över relationsarbetet i skolan och samhället samt dess konsekvenser för elevers lärande. Studenten får uppmärksamma och förhålla sig till olika etiska dimensioner i skolverksamheten. Examinationen i kursen möjliggör för studenterna att utveckla tankar om det egna förhållningssättets betydelse i yrkesrollen. De får även reflektera över lärarens roll som resurs för att leda och organisera verksamhet och undervisning. I kurserna som exemplen i tabell 7 är hämtade ifrån, får studenterna möjlighet att utveckla centrala begrepp som sätter ramarna för lärares arbete med värdegrund och likabehandling. Studenterna utvecklar tankar om sitt eget pedagogiska förhållningssätt och reflekterar i den examinerande uppgiften över hur det kan bidra till exkluderande respektive inkluderande av elever i samhälle och skola samt till hållbar social utveckling. För att ytterligare utveckla studenternas kunskaper inom detta område får studenterna i kurs *Grupprocesser och pedagogiskt ledarskap 7,5 hp* granska och problematisera diskrimineringslagen och de får också identifiera sätt att bygga relationer med elever i syfte att skapa ett stödjande gruppklimat för att förebygga konflikter. I kursen *Verksamhetsförlagd utbildning 15 hp* ingår att studenten praktiskt ska visa förmåga att göra bedömningar utifrån etiska aspekter och observera, dokumentera, analysera och bedöma elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål samt informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare vilket är centrala uppgifter för yrkesutövningen. De lokala lärarutbildarna är viktiga diskussionspartners under detta arbete. I kursen *Verksamhetsförlagd utbildning för grundlärare F-3, 15 hp* och den första kursen på avancerad nivå *Läraren och lärandet 15 hp* återupptas innehåll från kurser i UVK. Kurserna syftar till att utveckla studentens professionella omdöme med utgångspunkt i såväl vetenskaplig grund som i beprövad erfarenhet. I kurserna ingår också att reflektera över det pedagogiska ledarskapets betydelse för lärande. Vår bedömning är att examensmål sex examineras genom att studenten genom hela utbildningen relaterar skolans uppdrag till samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av mänskliga rättigheter, hållbar utveckling, demokrati- och värdegrundsfrågor både individuellt och i grupp genom de exemplifierade lärandemålen i tabell 7.

Jämställdhet

Bedömningsgrund: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Examensmål jämställdhet: *visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten*

Högskolan i Gävle ser beaktande av genus- och jämställdhetsperspektiv som en viktig del i att uppnå god kvalitet i alla verksamheter. Högskolan har under 2017 fastställt *Plan för jämställdhetsintegrering 2017-2019*, som ger riktlinjer för jämställdhetsarbete under de kommande två åren. Jämställdhetsarbetet är en integrerad del av verksamheten och ingår i den årliga verksamhetsplaneringen vid varje akademi/avdelning. I planen ingår bland annat att samtliga chefer kommer att genomgå den för ändamålet särskilt framtagna kursen *Genus och jämställdhet i den akademiska organisationen*. Kurser inom lärarutbildningarna är utformade så att de ska kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv samt bidra till en medvetenhet om de olika diskrimineringsgrunderna som ingår i Diskrimineringslagen.

Andelen undervisande personal i programmet utgörs av 64 % kvinnor och 36 % män räknat på heltidsekvivalenter. Antal studenter i programmet utgörs av totalt 275 studenter fördelad på campus och distans och på kullarna ht 14, ht 15, ht 16 och ht 17. För närvarande ser könsfördelningen ut som följer i de olika aktuella kullarna inom programmet:

Tabell 8 Fördelning av kvinnor och män i programmet

	Antal	Kvinnor	Män
Kull 14	44	95 %	5 %
Kull 15	67	92 %	8 %
Kull 16	71	92 %	8 %
Kull 17	93	97 %	3 %

Som exempel på hur jämställdhetsmålet beaktas kan nämnas att i kursen *Demokratins villkor och hållbar utveckling 7,5 hp* analyseras yrkets komplexitet utifrån perspektiv som bland annat behandlar genus och jämställdhet. I kursen *Specialpedagogik med inriktning mot grundlärare i förskoleklass åk 1-3 7,5 hp*, redogör under kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt lärandemålet: ”.” Genusaspekten är inte explicit uttryckt i målet men innehållet i kursen i förhållande till m kunna värdera, reflektera över lärandemiljöer som stödjande eller hindrande för elevers utveckling”. Målet behandlar synsätt på pojkars och flickors olika lärande, biologisk mognad i tidiga år med betydelse för inläring med flera aspekter på detta. Kursen tar också upp att det är fler pojkar än flickor som omfattas av specialpedagogiskt stöd och att det kan handla om att det finns ett mörkertal gällande flickor i behov av särskilt stöd och att större delen av forskningen inom området har pojkar som utgångspunkt.

Analys och värdering

Den chefsutbildning i genus och jämställdhet som pågår inom HiG ska leda till att programmet på ett mer systematiskt sätt kan säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv förankras hos undervisande lärare och i utbildningen. Den strävan som finns inom grundlärarprogrammen är att det alltid ska finnas en genusmedvetenhet vid upprättandet av litteraturlistor och i kursinnehåll samt i de enskilda kurserna. Ett arbete med syftet att öka medvetenheten om genus och jämställdhet har påbörjats genom utveckling av en vägledning för att stödja kursansvariga lärare och examinatorer vid planering och utformande av kurser. Innehåll ska bland annat utveckla användande av ett normkritiskt arbetssätt, utöka förståelsen för vilka hindren för jämställdhet är och därmed vilka upplägg som kan vara verkningsfulla i kursens utformande. I kursplanerna för programmets olika kurser nämns ordet genus i flera lärandemål. Ett utvecklingsområde är att i högre grad använda ordet jämställdhet för att ytterligare tydliggöra ett jämställdhetsperspektiv och innebörden av detta för studenterna. Att öka såväl lärares som studenters medvetenhet om genus och jämställdhet är av största betydelse men kräver också omfattande kunskaper inom området. Huvuddelen av undervisande personal i programmet är kvinnor. Inga specifika satsningar görs från lärosätet för att rekrytera fler studenter som identifierar sig som män. HiG har förmånen att ha en lektor i genusvetenskap vari kompetens i högre utsträckning skulle kunna tas tillvara såväl i utvecklandet av kurser som i undervisning.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder: Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

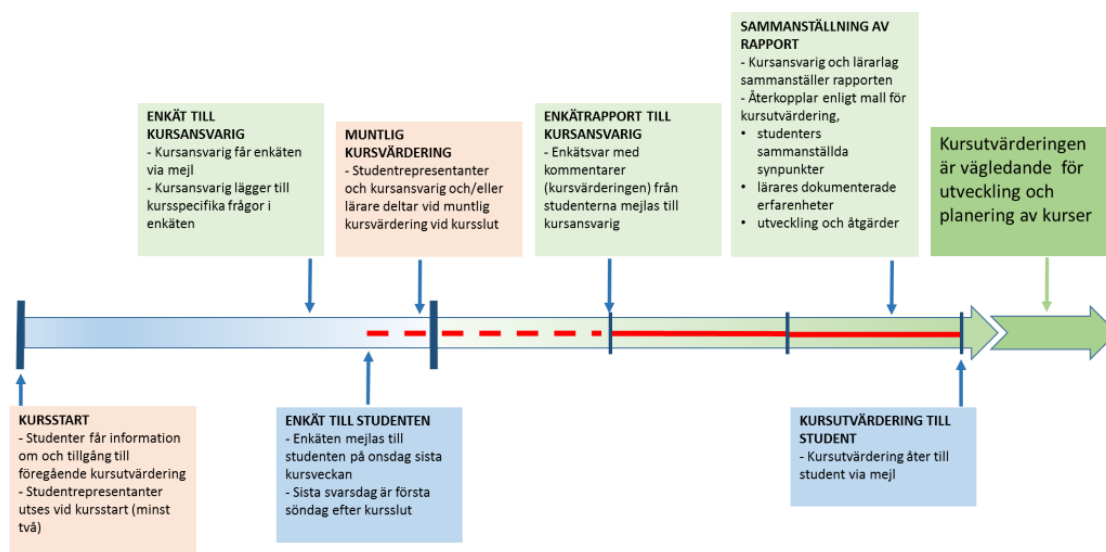
Beslut om inrättande av program och utbildningsplaner fattas av utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) vid Högskolan i Gävle. Det övergripande ansvaret för programmet ligger vid Akademien för utbildning och ekonomi (AUE). Utbildningsledare för programmet beställer kurser från de tre akademierna och dess ämnen. Ämnena ansvarar i sin tur för genomförandet av de beställda kurserna. Utbildningsledarkollegiet för lärarprogrammen arbetar på olika nivåer och i olika forum med uppföljning, åtgärder och återkoppling för kvalitetssäkring av programmen. Utbildningsledarkollegiet träffas kontinuerligt för att arbeta med utvecklingsfrågor. Utbildningsledare möter akademins ledningsgrupp, forskningsledare, ämnesansvariga, kursansvariga och lärarlag för uppföljning och åtgärder gällande till exempel arbete med program- och kursutveckling. Efter avslutat program får studenterna delta i programvärdering. Den skickas digitalt till dem och följs sedan upp av utbildningsledare, som sammanställer synpunkter och ger förslag på utveckling innan den skickas tillbaka till studenterna. Programutvärderingen ligger sedan till grund för vidare utvecklingsarbete i utbildningsledarkollegiet för lärarprogrammen. Sedan 1998 genomförs minst var tredje termin en uppföljning av VFU genom frågeformulär till studenter och LLU. Utvärderingen görs för att synliggöra kvalitet och kartlägga utvecklingsbehov som kan leda till att lärosätet genomför åtgärder. VFU-samordnaren ansvarar för genomförandet av utvärderingen på uppdrag av styrelsen för Regionalt utvecklingscentrum, RucX. Tillsammans med lokala samordnare (LSO) revideras frågorna inför varje uppföljningsomgång. Återkoppling av resultaten sker i LSO-gruppen, i RucX styrelse och i ämnesgrupperna vid Högskolan.

Resultat och åtgärder bidrar till att utveckla samverkan och kvalitet inom framför allt VFU. Detta medför att studenters och LLU:s villkor och innehåll i VFU tydliggörs och kvalitetssäkras. Samverkan med skolhuvudmän finns reglerad i avtal, som följs upp varje år.

Programpolicy för kursvärdering

Kursutvärderingsprocessen är en viktig och kontinuerlig del av det systematiska kvalitetsarbetet för kurser och kursutveckling inom programmet. Det utgör en grund för kvalitetsarbete där studenterna ges möjlighet att framföra synpunkter på genomgången kurs via en kursvärdering. Kursvärderingen innehåller en för alla kurser gemensam del enligt högskolans policy. De gemensamma frågorna ställs vid kursvärderingstillfället och kursvärderingen är webbaserad i systemet Sunet Survey. Kursvärderingen sammanställs av kursansvarig till en rapport vilken görs tillgänglig för studenter.

Vid kursstart får nya studenter ta del av resultat från tidigare kursvärderingar samt vilka eventuella åtgärder dessa har lett till. Utifrån detta förs sen en diskussion med studenterna om förväntningar på den kommande kursen. Resultat från kursutvärderingen används i flera olika sammanhang bland annat kan nämnas att dessa bildar underlag för vidare åtgärder för utbildningsledare, ämnen, avdelningschefer och i utbildningsråd med externa representanter.

För närvarande pågår implementering av ett mer strukturerat arbetssätt kring kursutvärderingsprocessen inom grundlärarprogrammen (se figur ovan). I början av varje kurs utses representanter för den aktuella studentgruppen som vid sista kurstillfället muntligt för fram gruppens värderingar till lärare. På detta sätt får studenterna förutom den webbaserade kursvärderingen, ytterligare ett tillfälle att ge uttryck för sin uppfattning om hur kurser fungerar och får på detta sätt vara med och påverka utvecklingen. Förväntningen är att processen ska leda till att fler synpunkter kommer fram från studenter. Den muntliga delen ska komplettera den webbaserade kursvärderingen och förhoppningen är att den kommer att ge ett ökat intresse för att delta i den webbaserade delen. Vid programstart genomför utbildningsledare en programintroduktion för studenter om villkor för studier och vad det kan innebära att vara

programstudent i ett lärarprogram vid HiG. Programintroduktionen följs sedan upp vid ännu ett tillfälle i nära anslutning till programstarten. För att ytterligare stödja studenterna i det som krävs för deras studier har en handbok för programstudenter upprättats. Den beskriver programstrukturen och förtydligar delar inom grundlärarprogrammet med inriktning mot fritidshem och syftet är att klargöra information som studenterna behöver ha om utbildningen. Studenterna får i samband med första kursveckan en introducerande föreläsning om studieteknik. Ytterligare pass om studieteknik och vetenskapligt skrivande erbjuds vid tre tillfällen under utbildningen med hjälp av biblioteket och skriparverkstaden. Utöver det finns information om studieteknik att tillgå på lärosätets hemsida. I ett tidigt skede i utbildningen får studenterna information från VFU-enheten om den verksamhetsförlagda utbildningen i programmet. Det informeras då om högskolans VFU-hemsida samt den studentguide som finns att läsa angående VFU. Studentguiden för VFU vänder sig till högskolans studenter, lärare och lokala lärarutbildare.

Utbildningsledare har nära kontakt med studenter under hela utbildningstiden och följer aktivt upp antalet antagna och registrerade varje termin inom programmet. Studenter antagna med villkor följs särskilt upp. Studenten kontakter utbildningsledare för att få en genomgång av studieresultat. Studenten och utbildningsledare möts och diskuterar de eventuella rester som finns kvar i kurser och vad som krävs för att studenten ska kunna fortsätta genomföra utbildningen. Utbildningsledaren planerar tillsammans med studenten och ger råd om hur rester kan färdigställas och upprättar därefter en Individuell studiegång (ISG). Studentens ISG följs sedan upp regelbundet under resterande tid i programmet. Om behov föreligger, informeras studenten om tillgång till studenthälsa, vilket stöd som finns för studenter med funktionsnedsättning samt möjligheten att nyttja bibliotekets skriparverkstad. De informeras också om det stödmaterial som finns att hämta på Högskolans hemsida. Studenterna erbjuds minst fem omtentamenstillfällen under studietiden med undantag för VFU-kurser där studenten får göra om sin VFU enbart vid ett tillfälle.

Studenter som önskar ta studieuppehåll vänder sig till utbildningsledare för stöd gällande studiesituationen och hänvisas sen till en blankett för ansökan om studieuppehåll. Utbildningsledare erbjuder hjälp med studieplanering och studenten har under studieuppehållet möjlighet att slutföra påbörjade kurser. Vid återupptagande av studier anmäler studenten sig till aktuella programkurser. Om studenten inte avser att återuppta sina studier kan anmälan om studieavbrott göras till studievägledningen på särskild blankett. På blanketten ska studenten ange orsak till studieavbrott, vilket i sin tur bildar underlag för analys och statistik.

Analys och värdering

Som en del i arbetet med ökad genomströmning påbörjades under 2017 ett särskilt utvecklingsarbete för samtliga lärarprogram. Det övergripande syftet med arbetet är att utveckla ett hållbart systematiskt kvalitetsarbete som kan följas upp över tid. Arbetet innebär att tydliggöra och uppgradera interna kvalitetsprocesser som ska vara kända för ledning, medarbetare och studenter. Viktiga delar är att kvalitetssäkra lärarprogrammen utifrån examensmålen intentioner, ökat studentinflytande samt arbeta för ökad genomströmning. Exempelvis har arbetet med programintroduktioner, handbok för programstudenter, policy för kursvärderingsarbete och ett strukturerat arbetssätt för validering utvecklats.

Under 2017 har grundlärarprogrammet deltagit i ett genomströmningsprojekt på initiativ av avdelningen för utbildningsstöd. Detta arbete har lett till att i ett tidigt skede kontaktas studenter med otillräckliga studieresultat från termin ett. De informeras via ett mailutskick om stödfunktioner vid lärosätet. Dessa

stödfunktioner är studievägledning, studentombud, skriarverkstad, våga tala-kurser, studenthälsan samt samordnare för studenter med funktionsnedsättning.

Eftersom få studenter besvarar de webbaserade kursvärderingarna därför behöver ett utvecklingsarbete genomföras för att öka studenters deltagande. Genom tydliga återkopplingar, både muntliga och webbaserade, ska kursvärderingsprocessen göras mer känd för studenter. Från och med höstterminen 2018 kommer kursvärderingsprocessen beskrivas tydligare i programhandboken och i studiehandledningar.

Alla lärandeaktiviteter som erbjuds i programmet är inte examinerande och vissas föreläsningar och seminarier kan då väljas bort av studenten. Detta har lärarkollegiet uppmärksammat och antalet studenter vid seminarier och föreläsningar som inte är examinerande är färre vilket upplevs bidra till att studenter har svårare att färdigställa moment och kurser. För att öka antalet deltagande studenter kommer fortsatta åtgärder för genomströmning diskuteras och en plan för detta arbetas fram i programkollegiet och utbildningsledarkollegiet.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund: Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Utbildningsfrågor behandlas på alla nivåer inom Högskolans organisation och studentrepresentanter finns med i alla de organ och råd där utbildningsfrågor behandlas. Studenter har rätt att vara och är representerade i Högskolestyrelsen, Utbildnings- och forskningsnämnden och Akademiråd. Studentrepresentanter som ingår i beslutande organ och har samma ansvar och befogenheter som andra ledamöter. Utöver de högskoleövergripande råden finns det utbildningsråd knutna till de olika utbildningsprogrammen som finns vid Högskolan. Där behandlas programspecifika frågor. All studentrepresentation i råd och nämnder utses via studentkåren. Utbildningsrådets sammansättning beslutas av akademichefen. Utbildningsrådet för grundläraarprogrammet består av lärare, studenter och företrädare för yrkeslivet/samhället. Utbildningsledaren ingår i rådet och är ordförande. Ledamöterna ska i samtliga fall ha anknytning till grundläraarprogrammets innehåll och företrädarna för lärarna undervisar inom programmet. Studentrepresentanter utses via Gefle Studentkår och ska vara registrerade på något av programmen. Genom rådet har studenterna möjlighet att framföra synpunkter om utbildningen, samt påverka utbildningens utformning, innehåll och genomförande. Genom möten i rådet ges studenterna möjlighet att tillsammans med representanter från yrkeslivet diskutera utbildningens utformning i relation till aktuella förhållanden i skola och fritidshem. Studenterna får också inblick i det utvecklingsarbete som sker inom programmet.

I samband med kursstarten får studenterna information om resultatet från kursutvärderingen från föregående tillfälle då kursen gavs. Vid kursstart presenteras studiehandledning som utgår från kursplanen för aktuell kurs. I studiehandledningen tydliggörs kursens struktur, schema med tidsramar och examinerande uppgifter i syfte att stödja studentens planering av sina studier. Presentationen sker i dialog med studenten som då har möjlighet att ge uttryck för synpunkter på kursstrukturen. Studentens synpunkter på studiehandledningens innehåll är värdefulla och bidrar till utveckling och förbättring av pågående kurs och kursplanering. Information ges också till studenterna om värdet av att delta i

kursvärderingen i slutet av kursen. Studenten inbjuds samtidigt till att delta i en muntlig kursvärderande del som äger rum i samband med sista kurstillfället. Deltagande bidrar till ett individuellt inflytande i både kursutveckling och den egna lärandeprocessen.

I utbildningen används de digitala lärplattformen Blackboard. Via den når information snabbt ut till studenterna och de kan ta del av kursspecifik information, föreläsningar, undervisningsmaterial med mera från kurser på ett tillgängligt sätt. Plattformen används som mötesplats för aktivt deltagande genom möjlighet till kommunikation och gruppdiskussioner mellan studiekamrater och lärare i kurser.

Studenten har stor möjlighet att självständigt planera sina studier. I kurserna erbjuds olika former av samarbetslärande såsom grupparbeten och seminarier. Under utbildningen får studenten många tillfällen till att öva på samarbete exempelvis genom laborationer, fallstudier, workshops. Utöver det kan studenterna själva skapa möjligheter till interaktion med andra studenter. Vid frågor på kursnivå hänvisas studenten till kursansvarig lärare och vid frågor på programnivå till utbildningsledare för programmet.

Genom kursvärderingprocessen har studenten möjlighet att framföra sina åsikter både skriftligt och muntligt om innevarande kurs. Dessa åsikter tas i beaktande nästa gång kursen genomförs. Under pågående kurs har studenten rent informellt möjlighet att påverka och komma med förslag på förbättringar. Detta kan ske genom samtal eller mailväxling med kursansvarig- eller undervisande lärare. (Mer information om processen ges inom ramen för bedömningsgrunden *Uppföljning, åtgärder och återkoppling*).

Analys och värdering

Det finns ett för grundlärarprogrammen väl utbyggt system för studenters formella och informella inflytande. I programmet möjliggörs även för studenten att kunna ha ett individuellt inflytande, både på kursens utveckling och på den egna lärandeprocessen. Genom att studenter aktivt deltar i muntliga och web-baserade kursvärderingar som sammanställs till rapporter bidrar de med och utvecklar kommande studenters kurser. Ett arbete pågår för att motivera och öka studenters deltagande i kursvärderingsprocessen. Ett utvecklingsområde är också att ha studentrepresentation i högre grad i planeringsträffar med utbildningsledarkollegiet och lärarkollegiet.

I dagsläget har Studentkåren svårigheter med rekrytering av studenter till Högskolans olika organ. Studentkåren planerar att starta utbildning i uppdraget att vara studentrepresentant vid högskolans olika organ då det behövs mer tydlighet kring vad uppdraget innehåller och vilken förväntning från Högskolan som är kopplat till uppdraget. Det finns ett behov av att arbeta fram en tydligare formell informationskanal för studenterna i programmen, exempelvis en plattform eller webbsida. En administratör har anställts och har påbörjat detta arbete.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund: Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Grundlärarutbildningen vid Högskolan i Gävle bedrivs i nära samarbete med skolhuvudmännen i regionen. Högskolan har även ett nationellt kontaktnät med lokala samordnare för VFU med anledning av att programmet även bedrivs som distansutbildning. Utbildningen är anpassad till ett föränderligt arbetsliv genom att ett vetenskapligt förhållningssätt och beprövad erfarenhet präglar hela utbildningen. Arbetsliv och samverkan kopplas under utbildningen samman med styrdokument och aktuell forskning. Studenten ska genom utbildningen utveckla kunskap, träna förmågor och värdera sitt eget lärande samt utveckla förmågan att självständigt analysera och reflektera för att vara förberedd på arbetslivets föränderlighet och ett livslångt lärande. Genom nedanstående samverkan inhämtas information relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling avseende utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet.

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) vid grundlärarprogrammet genomförs vid tre tillfällen under utbildningens sex terminer. VFU bidrar till stor del till att utbildningens användbarhet säkras. Studenten får där möjlighet att prova kunskaper från teoretiska kurser och göra erfarenheter från det praktiska lärarbetet. VFU planeras i samverkan med skolhuvudmän med vilka avtal upprättats. En av de bärande idéerna i avtalet är att studenten om möjligt genomför VFU vid samma skola under hela sin utbildningstid. För studenten innebär det kontinuitet, kvalitet och gynnsamma förutsättningar för progression. Om en student vill se annan närliggande verksamhet under sin VFU så rekommenderas studenten att göra en "utflykt". En "utflykt" innebär att studenten kan delta i annan verksamhet under en begränsad tid men studenten behåller LLU under denna tid. Utflykt tillåts vid VFU ett två och VFU tre. En lokal lärarutbildare vid VFU-skolan har huvudansvaret för studenten i samband med VFU. LLU och lärare vid högskolan ansvarar tillsammans för att vägleda studenten steg för steg i professionsutvecklingen genom att synliggöra lärarprofessionens olika delar. Som stöd för detta finns en tydlig rollfördelning mellan de olika aktörer som är inblandade i VFU. Ytterligare stöd som finns är ändamålsenliga kursuppgifter, tydliga och varierande undervisnings- och examinationsformer, kursspecifikt bedömningsunderlag och matris för *Verksamhetsförlagd utbildning – Fokus och progression*. LLU, lärare och student genomför trepartssamtal för uppföljning och återkoppling.

Utbildningen är uppdaterad och anpassad till arbetslivet genom samverkan och deltagande i olika nätverk, utbildningsråd för programmet, regelbundna träffar med de lokala samordnarna (LSO) för VFU-placeringar inom regionen. Adjungerade adjunkter undervisar i kurser och deltar i trepartssamtal. Lärare från Högskolan får i samband med trepartssamtal del av den vardagsmiljö studenterna möter i skolan. Högskolans samverkan med LLU är en viktig garanti för en rättssäker bedömning av studentens VFU och av utbildningens kvalitet. Studenter har också möjlighet att göra del av VFU i annat land vilket det finns upparbetade rutiner för på lärosätet.

För att stödja kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen genomför lärarprogrammen vid Högskolan i Gävle varje år en kurs för LLU om 7,5 hp, en lärarutbildardag och vart annat år ges en uppföljningsträff för

LLU. I samband med uppstart av kurser innehållande VFU inbjuds LLU till information och fortbildning för att förberedas på innehåll, genomförande, uppföljning och återkoppling av kursen. Lärarutbildardagen anordnas en gång per år av utbildningsledare för lärarprogrammen och riktar sig i första hand till LLU och LSO. Dagen har lärarprogrammen i fokus och utgår från olika teman med efterföljande diskussionsseminarier. Exempel på teman har varit Hållbart lärande - Lokala lärarutbildare, studenter och utbildning i samverkan och Lokala lärarutbildares och VFU:s betydelse för ökad genomströmning i lärarprogrammen. Vid varje tillfälle föreläser forskare från Högskolans om ett ämne som behandlar temat för dagen.

Genom Regionalt utvecklingscentrum (RucX) sker ett nära samarbete för att knyta samman yrkesliv, utbildning och forskning. RucX:s styrelse består av representanter för skolhuvudmän i regionen. Utbildningsledare för programmen deltar i de fyra styrelsemöten som sker varje år. En utbildningsledare är också representerad i de möten som sker i arbetsutskottet inför varje styrelsemöte. Vid möten i grundlärarutbildningsrådet deltar representanter i form av företrädare för yrkeslivet/samhället, studenter och lärare från HIG. Deras roll är att vara rådgivande vid frågor om utbildningens utformande och användbarhet för studenters förberedelse för arbetslivet. Rådet bidrar med aktuella erfarenheter och frågor från yrkespraktiken. Rådet träffas kontinuerligt under året och kan även inkallas vid behov. Varje år anordnar skolhuvudmän träffar för presumtiva lärarstudenter där utbildningsledare för lärarutbildningarna deltar. Skolhuvudmännen presenterar vid dessa tillfällen de behov av utbildade lärare som finns och utbildningsledare presenterar de lärarprogram som finns vid Högskolan i Gävle.

Högskolan medverkar i den försöksverksamhet kring praktikinrä forskning (så kallad ULF-samverkan) som bedrivs med Uppsala universitet, Umeå universitet, Karlstads universitet och Göteborgs universitet som samordnande parter. Detta innebär ett ännu mer nära samarbete med skolhuvudmän och förskolor. I nuläget är det arbetet inne i en organiserande och kulturbyggande fas där samverkansytor såväl inom högskolan som externt håller på att ta form, men det har ytterligare stärkt ambitionen och samtalen om vikten av att professionsinriktad såväl forskning som grundutbildning. Via det regionala samverkansorganet RucX finns en plattform för samverkan, utveckling och forskning. Flertalet av de forskningsprojekt som bedrivs vid Högskolan i Gävle sker i nära samverkan med aktörer vid regionens skolor och förskolor. Forskningsledare för utbildningsvetenskap och utbildningsledare sitter med i RucX styrelse för att säkerställa att frågor relaterat till forskning, grundutbildning och yrkesprofessionerna integreras.

Lärarprogrammen ingår i den samverkan som sker genom det nationella lärarutbildningskonventet, de mellansvenska- och nationella VFU-nätverken. Representanter för lärarprogrammen deltar i regionalt nätverk för grundlärarprogrammet och nätverk för lärare som arbetar med barn och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt särskolenätverk. För att inspirera och engagera samt finna nya idéer för forskning och olika projekt bjuder Forskningsgruppen Early Childhood Education (ECE) varje år in forskare, lärare från verksamheter riktade till yngre barn, lärare från Högskolan och studenter till en gemensam heldagskonferens. Under dagen erbjuds både forskare och lärare att presentera forskning och projekt i form av föreläsningar, workshops och seminarier. ECE samverkar även med lärare och chefer från förskolor, fritidshem och grundskolor genom återkommande seminarier under året där verksamhetens frågor är viktiga.

Intrycken från konferensen leder i sin tur till nya kontakter, inspiration att delta i forskningsprojekt och ny forskning. Här finns möjlighet för studenter att delta och för närvarande så diskuteras på vilket sätt studenternas deltagande kan öka. Målet är att få fler studenter att delta och att aktivt bidra med innehåll

och med presentationer. ECE samverkar även med lärare och chefer från förskolor, fritidshem och grundskolor genom återkommande seminarier under året där verksamhetens frågor är viktiga. Studenterna har också möjlighet att delta vid dessa seminarier.

Vid Högskolan i Gävle har tidigare studenter möjlighet att anmäla sig till ett nätverk för alumner. Tanken med nätverket är att med hjälp av alumner, vilka utgör en viktig del av arbetslivet, utveckla och stärka utbildning. Genom alumner som länkar till arbetslivet kan kontakter knytas som kan leda till samarbete kring forskning, examensarbeten, VFU-placeringar, studiebesök och mentorsverksamhet för dagens studenter.

Det pågår ett samarbete i form av ett internt projekt, Interprofessionellt lärande (IPL), mellan socionomprogrammet, sjuksköterskeprogrammet och grundlärarprogrammet vid Högskolan i Gävle. Idén med projektet är att skapa tvärvetenskapliga miljöer för forskning, samverkan och lärande. Kontakter har tagits och tanken är att grundlärarprogrammet ska involveras i detta projekt i framtiden.

Analys och värdering

Utbildningens användbarhet säkras främst genom VFU. Studenternas möjlighet att genomföra sin VFU vid samma skola genom hela utbildningstiden stärker kontakten mellan LLU, student och Högskolan. Positivt är att om studenten tar så kallade utflykter där studenten kan delta i annan verksamhet men behåller sin LLU möjliggör för studenten att se näraliggande verksamhet under VFU-perioden. För närvarande har HiG ingen statistik över antalet studenter som utnyttjar möjligheten till utflykt. Kontinuerliga trepartssamtal är viktiga för att följa och stödja studentens utveckling i yrket och att LLU och undervisande högskolelärare tillsammans kan diskutera studentens utvecklingsmöjligheter och progression på plats i verksamheten. Högskolan har flera kontaktytor till LSO och LLU vilket bidrar till kontinuitet i arbetet med VFU. LLU får aktuell information från Högskolan genom informationsbladet "VFU-nytt" och genom hemsidan för VFU. Information om organisering av VFU, olika roller samt ansvar finns beskrivet i VFU-guiden. Studenter har möjlighet att önska VFU-placering både inom regionen (campus) och nationellt (distans) vilket bidrar till ett breddat kontaktnät med skolhuvudmän i hela landet. I de flesta fall lyckas HiG med att erbjuda placeringar även utom regionen. Systemet med att studenter önskar placering bidrar till att placeringar även sker på skolor i glesbygd och på fristående skolor. Önskvärt vore att i högre utsträckning ha upparbetad och formaliserad kontakt med fristående skolor inom regionen. Arbetet pågår med att kartlägga dessa skolor i regionen för mer regelbunden samverkan. HiG ser mycket positivt på försöksverksamheten med praxisnära forskning och ser där möjligheter med att utveckla den inom olika skolverksamheter. I synnerhet finns ett stort behov av att beforska yrkesrollen för lärare i fritidshem och fritidshemmets verksamhet. Intrycken från forskargruppen ECE:s heldagskonferens leder i sin tur till nya kontakter, inspiration att delta i forskningsprojekt och ny forskning. Här finns möjlighet för studenter att delta och för närvarande så diskuteras på vilket sätt studenternas deltagande kan öka. Målet är att få fler studenter att delta och att aktivt bidra med innehåll och med presentationer. Studenterna har också möjlighet att delta vid dessa seminarier. För närvarande finns inte någon specifikt alumniverksamhet för grundlärarprogrammet vid HiG. Studenterna kan välja att delta i det högskoleövergripande alumninätverket. Diskussioner har förts om att när nästa tillfälle ges delta i alumniundersökningen som utförs av Lärarutbildarkonventet. Utbildningen är anpassad till ett föränderligt arbetsliv genom att ett vetenskapligt förhållningssätt och beprövad erfarenhet präglar hela utbildningen. Genom VFU, ämnesstudier och UVK ges studenter möjlighet att kritiskt förhålla sig till och analytiskt reflektera över den framtida yrkesrollen och yrkesverksamheten. Ett utvecklingsområde som framkommit både vid utbildningsledarkollegiets analys av programutvärderingar och i samtal med studenter är att tydliggöra

hur programstrukturen är tänkt att stödja studentens professionsutveckling och vetenskapliga förhållningssätt som förberedelse för arbetslivet. Detta har tidigare beskrivits vid programintroduktioner men kommer ytterligare att tydliggöras vid uppföljningstillfällen under programmets gång. Detta kommer också att tydligare skrivas in i en reviderad upplaga av handboken för programstudenter från och med höstterminen 2018.